

DOBŘÁ ADRESA

OVNÍK
HANTÝRKY
(ZLODĚJSKÉ.)

Z obsahu

Milan Kundera
má osmdesát

Literární zádrhele

Pitva

Obsah:

O čem se (ne)mluví

Josef Švéda: **Rozhrnout oponu**
(4)

Štěpán Kučera: **Máš radši
pomeranče, nebo rakovinu?**
(8)

Před Strží

Jiří T. Král: **Královiny** (12)

Ondřej Linhart a V rámci bez
obrazu (16)

Michal Šanda: **Z antikvariátních
banánovek** (22)

Jan Lustig: **Vysloveně žertovně**
(27)

Jakub Šofar: **Filokartistův
výsadek** (28)

Strž DA (tentokrát od Otto Hejnice)

Historie: Otto Hejnic:
Kupředu levá (30) /

Divadlo: Otto Hejnic: **Svatý
komediant František** (31) /

Za Strží

Martin Vokurka: **Převleky smrti**
(32)

Kateřina Komorádová: **Mediální
(po)věstník na duben** (39)

Přílohy

Daniel Hradecký: **Násobení
třemi** (42)

Michal Šanda: **Objekty (I)** (46)

Na titulní stránce: Ondřej Linhart (k článku na str. 14)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 4, ročník 10. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Jakub Šofar. Redakce: Václav Dvořák, Martin Groman, Kateřina Komorádová, Štěpán Kučera, Viki Shock, Michal Šanda, Petr Štengl, Martin Vokurka, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tisk na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ** od č. 9/00: Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

**DOBRÁ
ADRESA**

Literární zádrhele

Vratislav Färber

+ + +

melancholická hnědel
poříjnových odstínů
to proto abych věděl
že se brzy rozplynou

pár kroků uprostřed
ticha těchto věcí
jednou mne nenajdeš
a budu tu přeci

Komentář k básni

někdy musím napsat hnědel
aby mi k tomu vyšel rým
pak v stínu podzimních bedel
se kvůli rýmu změním v dým

něco zbude po mně přeci
až tu má milá nebudu
v tichu těchto všedních věcí
zanechám z básní ostudu

(Karl Thurgau von Jabkowicz)

Naši milí,

je skoro půlnoc a z kostela zvon nám noc připomíná. Půjďme se mejt, pozhasínáme, co bude dál? Dál bude už jenom Dobrá adresa, která může svítit z monitoru až do brzkých ranních hodin a těšit vás písmenky, která ještě aspoň občas drží smysl.

V tomhle čísle doporučujeme prakticky všechno, obzvlášť vypečené jsou Královiny, Mediální pověstník, básně Daniela Hradckého etc. Víte, že etc. píšou jenom lidé, kteří chtějí ukázat, že jsou vzdělaní, a můžou se proto vyhnout sprostému atd.? Takový je život. Pokud přijdete na podobnou životní pravdu, napište nám ji, a jinak si hezky počtete. Na shledanou za měsíc!

Štefan Švec

P. S.: Jo, hned tady vedle máme novou rubriku Literární zádrhele, která na rozdíl od předchozí Básně měsíce nejen vybírá a nachází, ale rovnou taky básnický komentuje.

O
čem
se
(ne)
mluví

Rozhrnout oponu

Zamyšlení k životnímu jubileu
Milana Kundery

Milan Kundera již jeden dárek k osmdesátinám dostal. Sice předčasně, ale i tak z něj měl jistě radost. Tento text se ohlíží za jednu novinářskou kauzu a odkazem jednoho evropského romanopisce.

Kunderova dobrovolná smrt

Strukturalistická teorie, která nařezala pouta spojující autora s dílem, byla dovedena do extrému v pracích francouzských teoretiků. Ti vyhlásili smrt autora. Autorský záměr či jeho biografie se stávají neužitečnými berličkami,

o které se nemůžeme při čtení textu spolehlivě opírat. Proces porozumění spíše znemožňují, než aby nám v něm pomáhaly. Kunderova estetická koncepce románu, kterou rozvinul ve svých esejích, vychází z podobných předpokladů. Proto se romanopisec odebral do nebytí. Jeho dobrovolná „smrt“ má původ v „poetice románu jako autonomní umělecké formy.“ (Chvatík)

Milan Kundera se vytrácí z veřejného života již někdy v polovině osmdesátých let. Přestává poskytovat rozhovory a přísně střeží své soukromí. Chce dočista zmizet za svým dílem. Stejně jako Flaubert, který tvrdil, že umělec „má udělat vše, aby potomstvo uvěřilo, že nežil“, podobně jako Hermann Broch když řekl o sobě, o Musilovi a o Kafkovi: „My tři nemáme skutečnou biografii“, nebo jako Faulkner, jenž toužil být „jako člověk anulován, vymazán z dějin a nenechat po sobě žádnou jinou stopu než vytištěné knihy“ (L'art du roman). Kunderovo rozhodnutí neodhalovat svoje soukromí je tedy postojem ryze estetickým. Nechává za sebe mluvit svoje romány, neboť ví, že jsou chytřejší než on sám.

Stal se ale pravý opak toho, co si spisovatel přál. Namísto rozplynutí, zmizení autora za textem a dobrovolné cesty do nebytí byl Kundera přivolán zpět, násilně resuscitován, vzkříšen z mrtvých. Fikce se náhle stala skutečností. Milan Kundera jako by se přes noc proměnil v jednu z postav svých románů. Jim se totiž také většinou přihodí přesný opak toho, co zamýšlejí. Osud se jim vysměje do očí a ony v plné síle pocítí, co to znamená být „v pasti, kterou se stal svět.“

Hledání ztraceného činu

V Knize smíchu a zapomnění napsané již ve francouzském exilu Kundera píše:

„A tehdy ti mladí, chytrí a radikální lidé měli najednou pocit, že poslali do světa čin a ten začal žít svým vlastním životem, přestal se podobat jejich představám a nedbal na ty, co ho zrodili. Ti mladí a chytrí lidé začali tedy křičet na svůj čin, začali ho volat, napomínat, honit a pronásledovat. Kdybych psal román o generaci těchto nadaných a radikálních lidí, nazval bych ho ‚Pronásledování ztraceného činu.‘“

Ti mladí, chytrí a radikální lidé, o kterých Kundera píše, byli středoevropští intelektuálové v 50. letech. O padesát let později jiní mladí a chytrí lidé – Adam Hradilek a redaktoři časopisu Respekt – také poslali do světa čin, který začal žít vlastním životem. Budou ho také jednou pronásledovat, volat a napomínat?

Celou peripetii provází neodbytný pocit trapnosti. Dokument prokazující údajnou Kunderovu vinu byl nalezen téměř půl roku před uveřejněním osudného článku. Za celou tu dobu byl Kunderovi poslán jeden jediný fax. Spisovatel, který si vždy zakládal na stylistické úrovni svých textů, je zde

osloven následovně: „Vážený pane Kundera, ...“ Je třeba něco dodávat?

Mnohem důležitější je však ale to, že orální historik po Kunderově „mlčení“ nepřistoupil k dalšímu kroku. Proč mu prostě neposlal kopii onoho policejního dokumentu? Není to proto, že historika Kunderovo svědectví vlastně ani moc nezajímalo? Že byl spisovatel shledán již dopředu vinným? A proč místo toho, aby napsal seriózní vědeckou práci, běžel Hradilek za novináři z Respektu? Na tyto otázky nám doposud nedal odpověď a pro změnu zase teď on „zarytě mlčí“.

Udání Václava Havla

Z mnoha různých a mnohdy protichůdných názorů na Hradilkovo „udání“ by, myslím, neměla upadnout v zapomnění reakce Václava Havla, kterého rozhodně nemůžeme považovat za Kunderova nekritického obhájce. Břité polemiky, které spolu vedli v šedesátých letech o tzv. „český úděl“, jistě netřeba připomínat. A přesto nebo právě proto se Havel za Kunderu postavil plnou vahou své osobnosti. Lépe řečeno vzpřichl se podobnému zacházení s historií. Přiznává, že jej k tomu vedou i osobní důvody:

„Co si asi mladí historici budou myslet, až někde najdou záznam, že jsem ve vězení udal jednoho vězně? Můžu jim samozřejmě vysvětlit, že ten člověk se chystal spáchat sebevraždu a nebylo technicky v mých silách ho zachránit jinak, a oni to pochopí a ocení. Mé komplikované dovysvětlení se ale bude navždy choulit kdesi v dalekém pozadí za strašnou původní informací o mé zradě.“ (Respekt 2008/43)

Václav Havel jako by si zde již předem vymezoval obranné pole proti příštím Hradil-

Mnohem důležitější je však ale to, že orální historik po Kunderově „mlčení“ nepřistoupil k dalšímu kroku. Proč mu prostě neposlal kopii onoho policejního dokumentu? Není to proto, že historika Kunderovo svědectví vlastně ani moc nezajímalo? Že byl spisovatel shledán již dopředu vinným? A proč místo toho, aby napsal seriózní vědeckou práci, běžel Hradilek za novináři z Respektu? Na tyto otázky nám doposud nedal odpověď a pro změnu zase teď on „zarytě mlčí“.

„V Česku se prakticky neprosadila jiná alternativa k výkladu dějin než ta, kterou popsala tato generace. Společnosti vyhovovala, pomáhala jí přenést se přes minulost a současně nadále obdivovat svoje hrdiny, zejména spisovatele, jak je dobrou českou tradicí. [...] Obrana Milana Kundery je tedy především obranou estetické interpretace dějin, kterou nemají narušovat trapné detaily ze života v jeho banální, neliterární podobě.“

kům, kteří nebudou s to odolat nutkání, v zájmu odhalování „pravdy“ vynesou na světlo boží střípek z archivů a udělají z něj příběh o Havlově velkém selhání v boji se zlem. Proto badatelům ještě pro jistotu vzkazuje: „Mladí historici, prosím, buďte při posuzování dějin opatrní! Jinak napácháte v dobré víře víc škody než užitku. Podobně jako vaši dědové.“

Historická nepaměť

Redaktoři Respektu celou věc zaštitili snahou o rozpoutání diskuse o nedávné české minulosti, která však, jak se dalo čekat, nenastala. V tomto duchu se nese i text Martina Šimečky (Respekt 2008/48). Podle něj generace narozená kolem roku 1930 vystoupila nebyvale silně na Kunderovu obranu, neboť ji pojí stejná historická zkušenost a také „estetická interpretace dějin“:

„V Česku se prakticky neprosadila jiná alternativa k výkladu dějin než ta, kterou popsala tato generace. Společnosti vyhovovala, pomáhala jí přenést se přes minulost a současně nadále obdivovat svoje hrdiny, zejména spisovatele, jak je dobrou českou tradicí. [...] Obrana Milana Kundery je tedy především obranou estetické interpretace dějin, kterou nemají narušovat trapné detaily ze života v jeho banální, neliterární podobě.“

Ponechme pro tuto chvíli stranou fakt, že proti takovému nakládání s historií (ne tedy nutně na Kunderovu obranu) vystoupili představitelé v podstatě všech generací, ne jenom „třicátníci“. Soustředme se na jádro Šimečkova argumentu. Staví se zde do opozice estetická a faktická interpretace dějin reprezentovaná „primitivním policejním dokumentem o tom, že

pan Kundera udal pana Dvořáčka“, přičemž v Česku prý stále převažuje interpretace estetická.

Zdá se mi ale, že v dnešní české realitě jsme naopak svědky invaze historických faktů, které nejsou doprovázeny hlubší filozofickou reflexí. Neustále jsme konfrontováni s příběhy zrady, udavačství a kolaborace s tajnou policií a „zločinným“ režimem. Slůvko „totalitní“ se vloudilo do běžného jazyka, často si je berou do úst novináři i politici. Postupně se tak vyprazdňuje a stává se nic neříkajícím znakem. Senzacechtivá média se koncentrují na příběhy „selhavších“ celebrit, méně již na tzv. „příběhy bezpráví“ anebo vytrvale informují o tom, jak jedna osmdesátiletá bývalá prokurátorka ne a ne nastoupit do vězení. Současná česká historiografie je i dvacet let po pádu komunismu mnohdy psána nebyvale emocionálním tónem. Do této kategorie patří i Hradilkův text.

Je samozřejmě potřeba mapovat praktiky, jakými se tehdejší státní aparát udržoval u moci. Je nutné zkoumat archivy tajné policie a zaznamenávat individuální příběhy lidí, kteří byli popraveni nebo posláni do uranových dolů. Na tyto lidské tragédie se nesmí zapomenout. Ruku v ruce s tímto bádáním by ale měla přijít i hlubší reflexe. Samotné „banální pravdy“ o tom, že pan Kundera nebo pan Vopička udal pana Dvořáčka nás nepřiblíží podstatě věci, nezodpoví esenciální otázky: proč jej udal a jak k tomu všemu mohlo vůbec dojít.

Rozhrnout oponu

Obloukem se tak dostáváme zpět k Milanu Kunderovi. Nicméně ne k jeho uměle oživenému mediálnímu obrazu, ale ke Kunderovi-romanopisci. Román má v dějinách evropského myšlení nezastupitelnou úlohu. Je to ale právě proto, že není pouze od skutečnosti odtrženým estetickým objektem, ale stává se nástrojem poznání. Nemá

tedy funkci výlučně estetickou (jak naznačuje Šimečka), ale i noetickou:

„Je-li pravda, že filosofie a vědy zapomněly na bytí člověka, zdá se mi o to jasnější, že spolu se Cervantesem se narodilo velké evropské umění, které není ničím jiným než právě výzkumem tohoto zapomínaného bytí. Všechna velká existenciální témata, která Heidegger analyzuje v Bytí a čase, témata podle něho zanedbávaná předchozí filosofií, byla totiž odhalena, předvedena, osvětlena čtyřmi staletími evropského románu. Svým vlastním způsobem, svou vlastní logikou, odhaloval román jednu po druhé různé stránky existence: se současníky Cervantesovými se ptá, co je to dobrodružství; se Samuelem Richardsonem začíná prozkoumávat, „co se děje uvnitř“, odhalovat tajný život citů; s Balzacem objevuje vkořenění člověka do dějin; s Flaubertem zkoumá až dotud neznámé území všednodennosti; s Tolstým se sklání nad zásahy iracionální do lidského rozhodování a jednání. Sonduje čas: neuchopitelný okamžik minulosti s Proustem; neuchopitelný okamžik přítomnosti s Jamesem Joycem. Táže se s Thomasem Mannem na roli mýtů, které z dále času řídí naše kroky. A tak dál a tak dál.“ (Kundera, 2005)

A mohli bychom pokračovat: s Kunderou román analyzuje odpovědnost jedince za svoje činy, neschopnost člověka vyrovnat se s vlastní minulostí a kriticky nahlédnout sebe sama, úskalí lyrického věku a zjitřené citovosti, nestálost lidské paměti a zapomínání, život ve světě manipulovaném imagology. A tak dál a tak dál.

Román provádí svůj průzkum jiným způsobem než historie – skrze fiktivní, a ne historické postavy. Vypráví o tom, co se mohlo stát a ne o tom, co se stalo. Zabývá se obecným, a ne jedinečným, a právě v tom tkví jeho síla. Milan Kundera svými romány poodhrnul oponu jevového světa a nechal nás za ni malinko nahlédnout. Stal se tak jedním z velkých romanopisců naší doby. Na tom se nic nezmění, ať už bude jeho životopis jakýkoliv.

Josef Švéda

Literatura:

Květoslav Chvatík: Svět románů Milana Kundery. Brno: Atlantis, 1994.

Milan Kundera: Kniha smíchu a zapomnění. Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1981.

Milan Kundera: L'art du roman: essai. Paris: Gallimard, 1986.

Milan Kundera: Testaments betrayed. London: Faber and Faber, 1996.

Milan Kundera: The Curtain: An Essay in Seven Parts. London: Faber, 2007.

Milan Kundera: Zneuznávané dědictví Cervantesovo. Brno: Atlantis, 2005.

Zdá se mi ale, že v dnešní české realitě jsme naopak svědky invaze historických faktů, které nejsou doprovázeny hlubší filozofickou reflexí. Neustále jsme konfrontováni s příběhy zrady, udavačství a kolaborace s tajnou policií a „zločinným“ režimem. Slůvko „totalitní“ se vloudilo do běžného jazyka, často si je berou do úst novináři i politici. Postupně se tak vyprazdňuje a stává se nic neříkajícím znakem. Senzacechtivá média se koncentrují na příběhy „selhavších“ celebrit, méně již na tzv. „příběhy bezpráví“ anebo vytrvale informují o tom, jak jedna osmdesátiletá bývalá prokurátorka ne a ne nastoupit do vězení. Současná česká historiografie je i dvacet let po pádu komunismu mnohdy psána nebývale emocionálním tónem. Do této kategorie patří i Hradilkův text.

O čem se (ne) mluví

Povídání z Řecka

Máš radši pomeranče, nebo rakovinu?

Tolik lidí před naším penzionem jsem ještě neviděl. Asi dvacítku řeckých studentů – komunistů podnikla trestnou výpravu proti kameře, kterou má náš domácí přípevněnou na domě. Vracel jsem se z obchodu, v ruce tašku s chlebem a rajčaty, a už zdálky jsem slyšel jejich křik.

„Nechceš se k nám přidat?“ usmála se na mě mladá komunistka, když jsem procházel kolem.

„Nechci,“ usmál jsem se taky.

„A můžeme si aspoň od tebe z pokoje natáhnout elektrinu?“ ukázala na kabely vedoucí k reproduktorům, které její soudruzi vyložili z auta.

„Nemůžete.“

„Bojujeme za vás,“ vysvětlila mi. „Protestujeme proti té kameře!“

„Co je s ní?“

„Nikdo nemá právo natáčet studenty. Ta kamera monitoruje váš život!“

„Ta kamera monitoruje příjezdovou cestu,“ opravil jsem ji.

„To je jenom začátek. Dneska monitoruje příjezdovou cestu, zítra bude monitorovat váš život! Budou sledovat každý náš krok pomocí GPS a satelitů.“

Revolucionáři vesměs postávali na dvorku, pili kafe a kouřili, vůdce revoluce obklopený soudružkami křičel na Dimitrise, majitele našeho penzionu. Dimitrisova matka křičela taky a lomila rukama. Nikdo nezavolal policii,

tu tady nemá ráda žádná strana barikády. Ubytování studenti, vesměs cizinci jako já, vycházeli ze svých pokojů a tak jako já se nestačili divit.

„Musíme předcházet problémům a bojovat proti systému, dokud je čas,“ nedala se moje komunistka. „Systém v naší zemi je špatný. Vezmi si vzdělání. Vždycky jsme měli všechno zadarmo a teď vláda chce, aby studenti začali platit.“

Ostrovy se snaží přilákat mladé lidi z vnitrozemí, a tak dávají studentům zdarma ubytování, jídlo třikrát denně, učebnice... Mimo to po celém Řecku nesmí na univerzitní půdu vstoupit policie ani armáda. Během loňských pouličních bojů studenti házeli zápalné lahve a pak se

běželi schovat do školy. „Vymysleli jsme demokracii,“ řekl mi před časem jeden Řek, „ale teď se nám to nějak vymklo z rukou.“

„Kde na to mají naši rodiče vzít peníze?!“ hrozila se slečna.

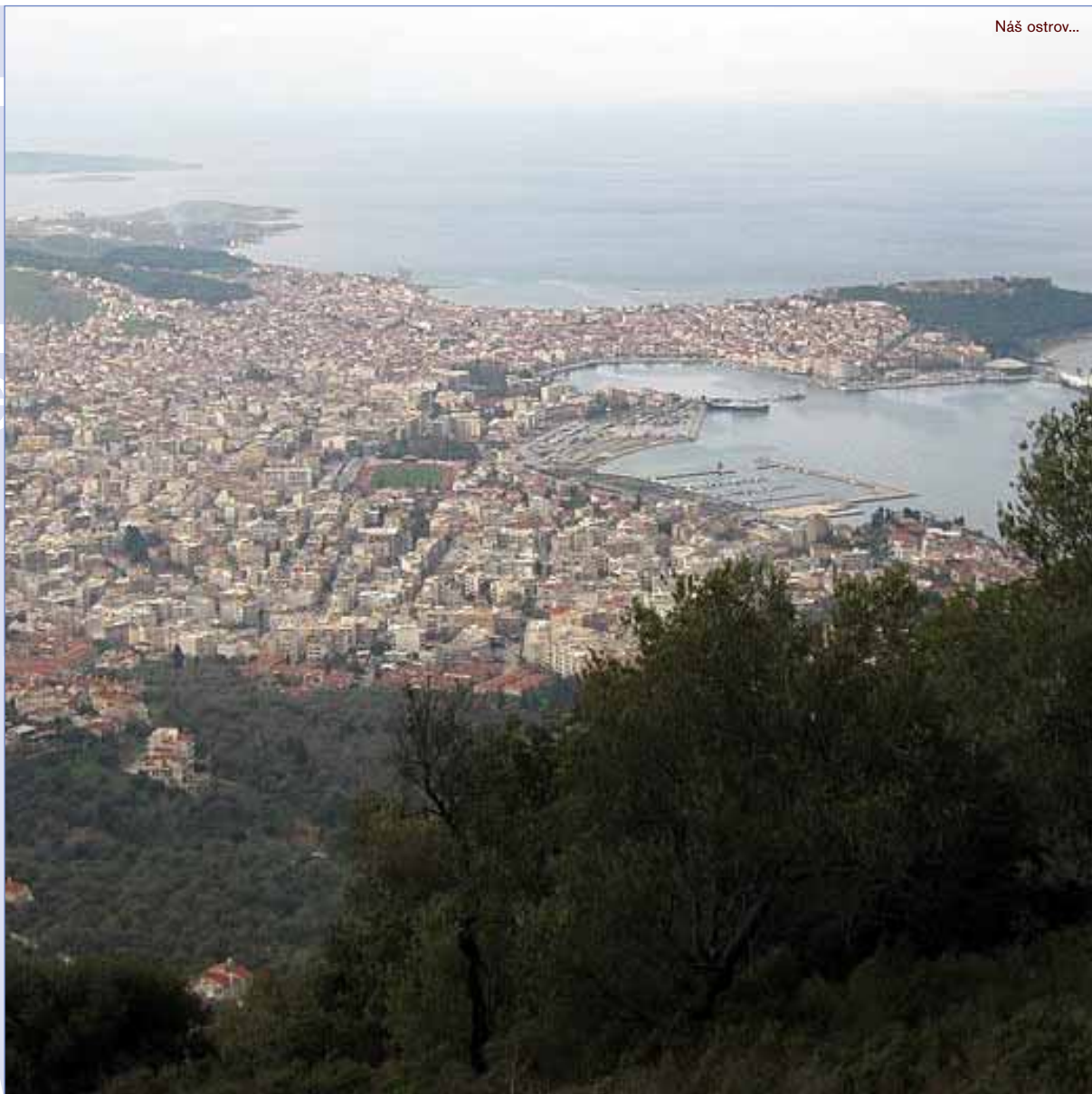
„Můžeš začít chodit do práce,“ navrhl jsem. „U nás většina studentů při škole pracuje.“

„Chodit do školy i do práce není správné.“ Její soudruzi mezitím někde našli zásuvku a z reprobeden zaduněla Kaťuša, řecký punk a další revoluční písně. Nasadil jsem nejtěžší kalibr.

„Pocházím ze země, kde čtyřicet let vládli komunisté...“

„Vymysleli jsme demokracii,“ řekl mi před časem jeden Řek, „ale teď se nám to nějak vymklo z rukou.“

Če
S
(n
ml

Ostrov se snaží
přilákat mladé lidi
z vnitrozemí, a tak
dávají studentům
zdarma ubytování,
jídlo třikrát denně,

Slečna ožila.

„A líbí se ti víc vaše dnešní vláda, nebo ta komunistická?“

Tím mě dostala. Její otázka mi dávala tolik smyslu jako třeba „máš radši pome- ranče, nebo rakovinu?“. Naše národní zkušenost je asi nepřenosná, a možná o to cennější. Pomáhá nám rozlišit, kdy jde o svobodu a kdy jsou to jenom řeči. Roz- loučil jsem se a šel uložit rajčata do led- ničky.

Demonstrace se mezitím proměnila v uvolněnou party a po pár hodinách mladí revolucionáři odjeli do školy na oběd. Ka- mera zůstala na svém místě, prý to ještě proberou s univerzitou a pak se vrátí.

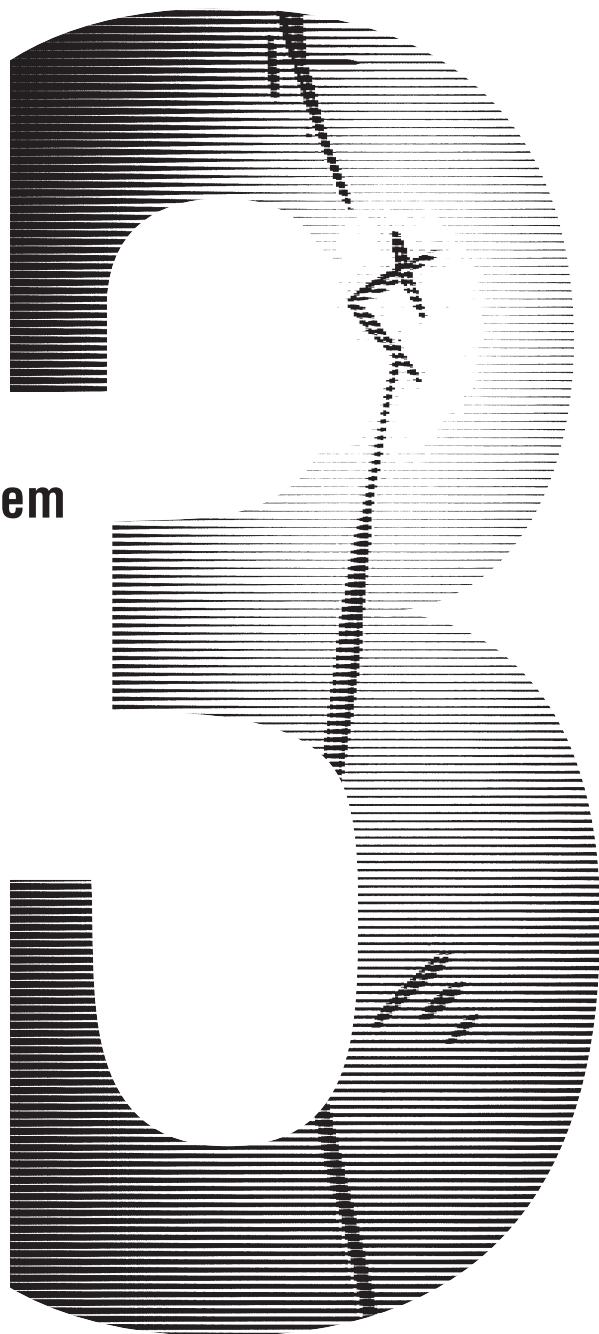
Přemýšlel jsem o romantice komunis- mu i o tom, co může naše země dát světu, a pak jsem šel taky na oběd. Když je to za- darmo.

Štěpán Kučera

učebnice... Mimo to po celém Řecku nesmí na univerzitní půdu
vstoupit policie ani armáda. Během loňských pouličních bojů studenti
házeli zápalné lahve a pak se běželi schovat do školy.

Cena Pavla Kouteckého

Hledáme
dokumentární film
s osobitým pohledem
na svět kolem nás

Přihlášku najdete na
www.cenakoutecky.cz

Uzávěrka 30. dubna 2009

Královiny

Další přírůstek do ŽOO: veřejnoprávní divadelní kritik

U některých článků očekáváte podpis „Apríl“ na konci nebo aspoň náznaky spikleneckého pomrkávání autora, že žertuje. Jenže když jde o státní peníze, zřejmě se kulturním činitelům udělá před očima vlčí mlha a i jindy rozumní lidé jsou schopni vyplodit nápady hodné desetiletého dítěte, mezi nimiž chybí snad jen požadavek na financování operního souboru hluchoněmých. Tentokrát přišel se svou troškou do mlýna Petr Pavlovský v Divadelních novinách, podle něhož divadelním kritikům nehrozí nic menšího než absolutní vyhynutí, protože nemají šanci přežít v nehostinném prostředí komerčního světa. Ale nebojte, hned má po ruce řešení: „Spatřoval bych jistou naději v návrhu, aby jednotlivá krajská hejtmanství vydávala veřejnoprávní krajské deníky. Jakož nekomerční noviny by nejenom mohly, ale dokonce byly povinny solidně referovat o regionálním divadelním dění, tím spíš, že je to umění dotované z regionálních peněz a sloužící občanům.“ I když pomineme žonglování s termíny (veřejnoprávní noviny vydávané hejtmanstvím jsou cosi jako slon

s přirozeně blond vlasy), jeden nechápe, že Pavlovský nikdy neviděl periodika vydávaná radnicemi. Že by politici podpořili noviny plné nekomerčních recenzí a intelektuálních debat, je prostě asi tak pravděpodobné, jako že objevíte rozumný článek na webových stránkách KSČM. Ale pozor, Pavlovský se hned tak nezastaví: „Mohl by existovat celostátní elektronický seriózní veřejnoprávní časopis, zpočátku třeba jen týdeník, který by měl plně profesionální parametry.“ Jednomu takové bizarní nápady nejdou na rozum, dokud ovšem vzápětí neobjeví větu: „Musel by mít ale kvalifikovanou, důvěryhodnou redakci, která by byla zárukou odborné úrovně.“ Pokud Pavlovský potřebuje práci, měl to říct rovnou, a ne se předtím ztrapňovat takovými články.

Židé nebyli Čechoslováci aneb Smrt bombou je důstojnější než smrt plynem

Pozoruhodná čísla o ztrátách na životech v protektorátu Čechy a Morava přinesl časopis Týden: „V le-

Jeden je zaražen poprvé: že by snad literatura mohla úspěšně přežít i bez literárních časopisů? To se ve světle varování šéfredaktorů zdá skoro k neuvěření. Formánek také naznačuje, že bez časopisů by nebylo kde objevovat originální díla vznikající na „periferii“ uměleckého světa. A vida, která v této souvislosti jmenuje: koláže Jiřího Koláře, knihy Jaroslava Haška či Bohumila Hrabala. Jeden je zaražen podruhé: nějak si totiž není schopen vzpomenout, které státem dotované literární časopisy tyto autory v jejich době objevily.

tech 1939–1945 zahynulo asi 300 tisíc Čechoslováků, z toho 40 až 60 tisíc lze považovat za oběti protinacistického odporu a odboje (například až 5 tisíc vojáků Svobodovy armády, 8 tisíc obětí náletů – včetně náletů v říši při totálním nasazení, 560 letců RAF). Největší ztráty utrpěli Židé: ze zhruba 118 tisíc Židů jich nepřežilo 80 tisíc.“ Jednomu jde z těch čísel hlava kolem. Byli Židé Čechoslováci, nebo nebyli? A pokud byli, kdepak se nám ztratilo těch 160 či 180 tisíc lidí, kteří neprováděli ani protinacistický odpor, ani neskončili v plynu? A když je řeč o protektorátu, tak proč ti Čechoslováci? Na takové otázky ovšem z uvedených čísel odpovědět nelze, ve skutečnosti totiž jde o počet mrtvých z území Československa (ovšem bez těch „stojících na nesprávné straně“) a počet mrtvých Židů z protektorátu. Mnohem pozoruhodnější ovšem je, když se oběti bombardování zahrnují pod protinacistický odpor, zatímco oběti plynových komor nikoliv. Zřejmě tedy bylo statečnější a důstojnější (jak jinak si vysvětlit slovo odpor) stát v nesprávnou dobu na nesprávném místě, protože v koncentračním táboře jste jenom ztráta – Hitlerovi prostě tak nějak ujela ručka na kohoutku s plynem. Je jasné, že

v Týdnu citují z příručky, ale možná by se nad čísla měli nejprve zamyslet, než je publikují. Větší výpovědní hodnotu než takto spatlané statistiky má totiž věta: „Nějací mrtví byli.“

Prachy, jenom prachy nečekají, jen po nich sáhneš...

Když vám jde o nějaké zájmy, není nad to vzít nějakou ušlechtilou myšlenku a mlátit jí druhé po hlavě. Kupříkladu tu, že česká literatura zahyne, pokud stát nebude každý rok dotovat 20 milionů ročně literární časopisy. To nám vzkázali šéfredaktoři pěti z nich, kteří ministra kultury varovali před nedozírnými následky snížení státní dotace. „Literární periodika jsou páteří literárního života, třebí myšlení o literatuře, poskytují důležité informace o nových směrech, autorech a o knižním trhu, podílejí se na utváření hodnotových kritérií. Zajišťují nezbytný komunikační prostor mezi autory a čtenáři, uchovávají literární tradice a kontinuitu české

literatury,“ píšou v otevřeném listu. Jeden by snad vyšel na náměstí demonstrovat, kdyby vzlyky šéfredaktorů nebyly poněkud narušeny články některých aktivistických novinářů, kteří – v dobré snaze pomoci – jim podtrhávají nohy. Jedním z nich je Jaroslav Formánek z Respektu, podle něhož jsou Češi kabrháci – jejich literární časopisy jim závidí Rakušané, nic srovnatelného není ani ve Francii. Jeden je zaražen poprvé: že by snad literatura mohla úspěšně přežít i bez literárních časopisů? To se ve světle varování šéfredaktorů zdá skoro k neuvěření. Formánek také naznačuje, že bez časopisů by nebylo kde objevovat originální díla vznikající na „periferii“ uměleckého světa. A vida, která v této souvislosti jmenuje: koláže Jiřího Koláře, knihy Jaroslava Haška či Bohumila Hrabala. Jeden je zaražen podruhé: nějak si totiž není schopen vzpomenout, které státem dotované literární časopisy tyto autory v jejich době objevily. Vzpomenout si ani nejde, Formánek totiž nechtěně ukázal, jaká je pravda: vliv literárních časopisů na objevení toho či onoho autora nebo na utváření hodnotových kritérií je – přiznejme si to – více než mizivý. A až na některé čtvrtletníky jsou navíc tak nekvalit-

...krize je „patrně příznakem skrytého strukturního nesouladu lidské kultury s přírodou“. A recept na tak závažný problém? „Pokoušet se regulovat (...) kořistnický vztah ekonomiky k Zemi až (...) v oblasti konečné osobní spotřeby lidí je nelogické. (...) Skutečné řešení této krize by mělo spočívat (...) v odvaze politiky regulovat kulturu s ohledem na přírodu.“ Jinými slovy: nemá cenu se zabývat třeba tím, že by se přijímaly zákony podporující alternativní zdroje energie, je nutné úplně změnit samotnou lidskou civilizaci.

ní, že je nečtou ani lidé „od fochu“. „Díky“ státním dotacím si totiž téměř každý ze zhruba deseti lidí, kteří umí o literatuře něco smysluplného napsat, založil svůj časopis. A protože je sami nepopíšou, musejí dát příležitost těm méně nadaným, jejichž texty by v normální konkurenci neobstály. Pokud tedy tyto časopisy nebudeme objeovat na stáncích, literatura rozhodně nezahyne. A pokud snad zahyne, tak si nic jiného nezaslouží.

Psát se dá i s hlavou v rektu

Úcta k zasloužilým se v literárních kruzích projevuje někdy až opravdu bizarními formami. Že knihy korespondence Voskovce a Wericha jsou plné chyb, o tom už psal Vladimír Just. Přičítal chyby těm, kteří připravené texty kontrolovali, protože práce editora, profesora Ladislava Matějky, „je prostě účtyhodná, nezpochybnitelná“. Sám Just se nakonec podílel na revizi třetího dílu korespondence a vida, opět je v něm různých pochybení jako máku. A opět za to mohou ti, kteří texty kontrolovali, a nikoliv ten, kdo je připravoval. Jak totiž napsal Martin Machovec v obtýdeníku Tvar: „Veškeré kritické výtky (...) nemají nikterak sni-

žit práci prof. Matějky, a to i kdyby dále jmenované nedostatky šly zcela na jeho vrub.“ Anebo: „Je-li autorem takovýchto vysvětlivek sám prof. Matějka, nezbyvá než opakovat, že jemu osobně za ně vinu opravdu neklademe.“ Jeden je rád, že máme jasno: když jste dostatečná šajba, můžete klidně připravit texty k publikování tak, že ani tým redaktorů a odborníků nedokáže vychytnat všechny chyby, protože vaše zásluhy jsou prostě nehynoucí. A druhý poznatek je ještě cennější: literární kritiky je možné psát i po hmatu – na papír totiž nevidíte, máte-li hlavu až po ramena v něčích útrobách.

Filozofové lidská práva nepotřebují

Hospodářská krize je vítanou příležitostí pro hlasatele nových utopií – čím ušlechtilěji jejich horování pro nové uspořádání světa zní, tím víc bychom se před nimi měli mít na pozoru. Ideolog (jednomu cosi brání užívat slovo filozof, i když tento ideolog sám sebe tak označuje) Josef Šmajš napsal v Mladé frontě Dnes, že krize je „patrně příznakem skrytého strukturního nesouladu lidské kultury s přírodou“. A recept na tak závažný problém? „Pokoušet se

regulovat (...) kořistnický vztah ekonomiky k Zemi až (...) v oblasti konečné osobní spotřeby lidí je nelogické. (...) Skutečné řešení této krize by mělo spočívat (...) v odvaze politiky regulovat kulturu s ohledem na přírodu.“ Jinými slovy: nemá cenu se zabývat třeba tím, že by se přijímaly zákony podporující alternativní zdroje energie, je nutné úplně změnit samotnou lidskou civilizaci. A protože Šmajš mezi negativy současného světa zmiňuje, že „běžným spotřebním předmětem se stala materiálově a energeticky náročná technika, běžným se stalo každodenní používání automobilů či služební a turistické cestování do vzdálených zemí“, není potřeba velké fantazie k tomu, abychom si jím vysněnou lidskou kulturu představili jako civilizaci uměle udržovanou v době kamenné. A jakékoliv myšlenky na růst by v ní mohly být tvrdě trestány, vždyť přece nejde o nic menšího než o přežití lidstva. „Opojení z konzumu, z rozšiřování svobody a nedotknutelných lidských práv bledne před tím, že celá lidská kulturní epopej může z lidské viny předčasně skončit,“ píše Šmajš. Jeden spíš ale bledne před tím, že se tito ideologové před nějakými těmi nicotnými lidskými právy nezastaví: je pak v pokušení nezastavit se ani před jejich právy a jednu jim šmajsnout dřív, než bude pozdě.

Zdá se, že Cvrček, plně zaujat svými myšlenkami, příliš nesleduje dění kolem sebe, jinak by do důkazů narazil za pár minut čelem. Kdyby totiž zabrousil třeba do internetových diskusí pod seriálem Comeback, nestačil by se divit větám „hej jko ja chci aby saša byla takova jaka je to je dobej dil ale ja chci mit v 4.1.comeback“ nebo „no newim asi nehce uz bejt takova najivka aby si ji nikdo nevsimal atd.chce se zviditelnit dobre saso do tohototoho“ či „z holek je upha mrte hezka sasa“.

Regulujme idioty aneb Z holek je upha mrte hezka sasa

Nad úrovní českého jazyka by neměli bdít lingvisté, je potřeba uvolnit pravidla pro jeho používání v psané formě – zhruba to nám sdělil lingvista Václav Cvrček v Respektu. Podle něj „není pravda, že by jazyková výchova postavená na memorování pravopisných zásad pomáhala zlepšovat vyjadřovací schopnosti žáků“ a „za celou dobu, kdy je u nás v širším měřítku jazyková regulace prováděna, nikdo nenabídl jediný důkaz, že ji jazyk či společenství mluvčích potřebuje“. Zdá se, že Cvrček, plně zaujat svými myšlenkami, příliš nesleduje dění kolem sebe, jinak by do důkazů narazil za pár minut čelem. Kdyby totiž zabrousil třeba do internetových diskusí pod seriálem Comeback, nestačil by se divit větám „hej jko ja chci aby saša byla takova jaka je to je dobej dil ale ja chci mit v 4.1.comeback“ nebo „no newim asi nehce uz bejt takova najivka aby si ji nikdo nevsimal atd.chce se zviditelnit dobre saso do tohototoho“ či „z holek je upha mrte hezka sasa“. Jistě, můžeme to brát jako důkaz, že

se memorováním mnozí žáci prostě nic ne naučí, jakž takž gramotné věty ostatních diskutujících ale ukazují, že práce učitelů češtiny smysl má. Kdyby jí nebylo, byla by kopytem psána většina podobných příspěvků. To je ale marginálie oproti tomu, o co jde ve skutečnosti: přestanete-li totiž idioty regulovat, začnou brzy říkat „democracie“ a upalovat čarodějnice.

Když rodí mimozemšťanky aneb Babybox do každé rodiny!

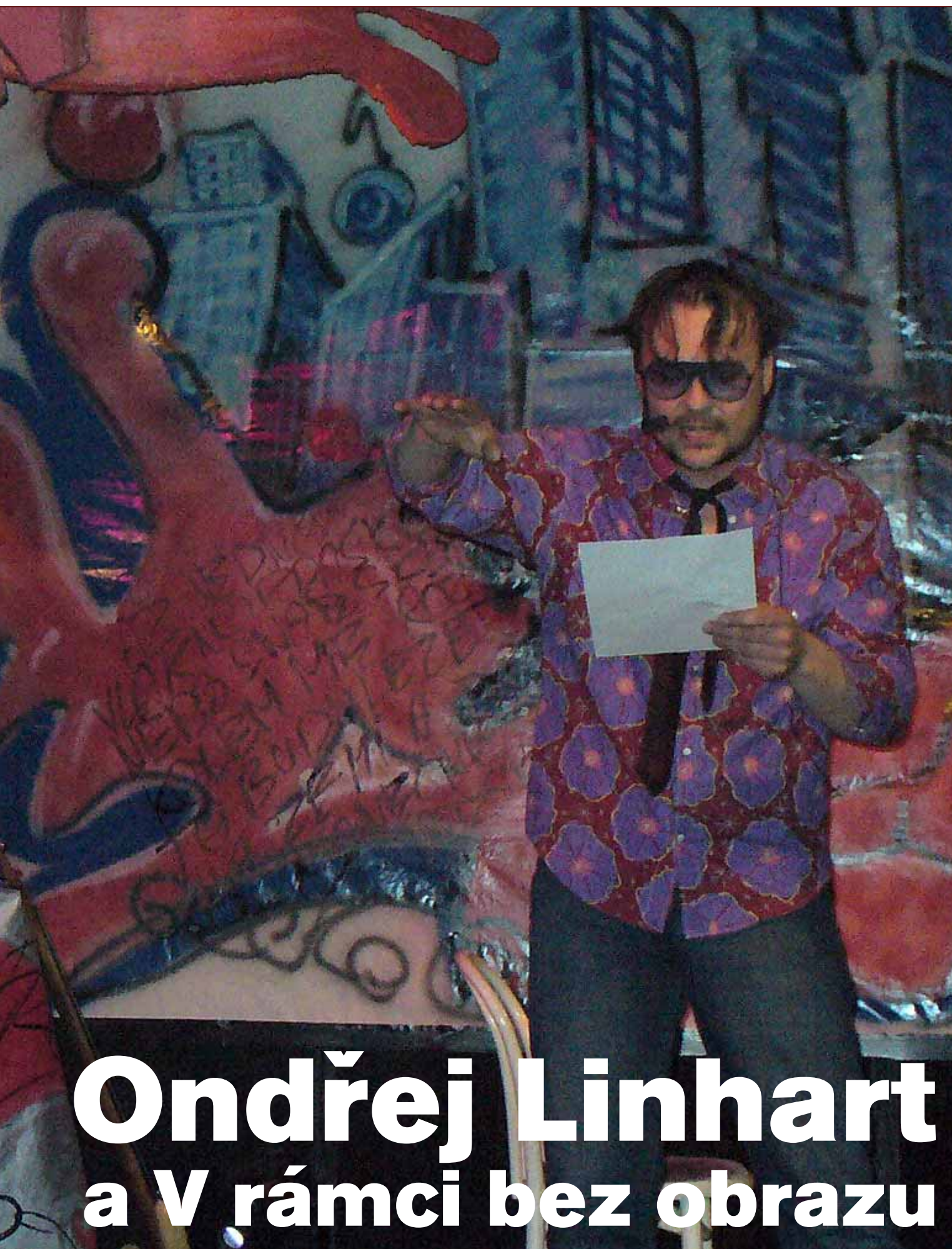
Zdá se, že babyboxů, do nichž můžete odložit čerstvě narozené dítě, nebude nikdy dost. Aspoň podle jejich propagátora a vydavatele literárního časopisu Divoké víno Ludvíka Hesse určitě. „Byl bych rád, kdyby se mi podařilo otevřít sedmdesát babyboxů – zhruba tolik bylo dříve v zemi okresů. Je to ale jen orientační číslo, protože by jich bylo potřeba ještě víc,“ zdůraznil nyní v obsáhlém rozhovoru v Týdnu. Je to pěkná ukázka faktu, jak se snad bohužel, i když

víc než sporný (o nějakém snížení počtu novorozenců odhozených do popelnic nemůže být řeči) záměr změnit v surrealistický projekt uspokojující něčí ego. A pročpak tedy potřebujeme babybox v každé Horní Dolní? „Představte si cizinku, která porodí mimo zdravotnické zařízení a najednou má s tím děťátkem vyhledat ve vzdáleném městě malinkou bedýnku. Nedovedu si představit, že by na první pokus našla například babybox ve Fakultní nemocnici Olomouc,“ říká Hess. Jiné ženy jsou podle něj tak chudé, že dokážou zajít leda za roh, ale je pro ně problém dojet s dítětem padesát kilometrů autobusem. Jeden však považuje takový výčet za příliš strohý: chybí v něm třeba mimozemšťanka, jíž se porouchal létající talíř, nebo Australanka, která se k nám prokopala skrz zemské jádro, ale už nemá sílu se vrátit i s děckem domů. Hesse by asi nejvíc potěšilo, kdyby se babybox instaloval do každé domácnosti. Vzhledem k tomu, že každý rodič měl někdy aspoň chvíli chuť svého vřískajícího potomka odložit, jistě by nad vytížeností babyboxů ryčel blahem. Nemluvě o počtu rozhovorů – to by ho snad kleplo dřív, než by stačil nainstalovat babybox na Měsíci pro kosmonautky.

Jiří T. Král

Další glosy jsou na
www.kral.bloguje.cz

Ondřej Linhart se narodil v dubnu 1975. Povoláním je elektromechanik (specializace dětské zábavní strojky), člen a textař kapely Camelquerque, kouzelník a básník. Vlastním nákladem vydal 20 útlých svazků básní, povídek a 286stránkový průřez tvorbou s kamarádem Čívou nazvaný Špetka, část textů lze nalézt na www.volny.cz/ondrus.double. Jeho nikdy nekončící boj s českou gramatikou od dětských let vyvrcholil Deníkem z vojny, který sepisoval po útvech České armády v různých koutech České republiky v letech 1994–95. Zúčastňuje se veřejných čtení (1. máje na Petříně, Poezie pro cestující, Poetické oko, Lucas de Bohemia, Unijazz, Klub 8 ap.). Již dva roky se podílí na pořadu V Rámci Bez Obrazu v divadle Viola, což je koncipovaný večer autorského čtení s hosty a povětšinou jazzové kapely. Jak píše znalec Michal Šanda: „Pokud můžu soudit z vlastní zkušenosti, tak ze všech hudlařských čtení po vlastech českých tahle parta to dělá nejprofesionálnějc.“ Prověřte si to sami na <http://vramcibezobrazu.cz/>. A než tam přebrouzdáte, přečtěte si několik z Ondřejových básní.

Ondřej Linhart a V rámci bez obrazu

Papírky

Napil jsem se básně.
 Napsal jsem si báseň na svou paži
 a viděl prodávat třísky v bavlně.
 Polévky talíř v asijském centru.
 Míšu mezi popelnicemi.
 Zamilovaný pankáč.
 Překročení vlastní hranice
 je výbuch na dovolené,
 někde za hranicemi.
 Světlo pro všechny!
 Temnotu pro světlušky.
 Letíme do Řecka.
 Noc je zkrátka krátká.
 Le – l? tužky.
 Hluchosti největší!
 Slepoto!
 Sleposti nejvyšší!
 Prázdnoto!
 Zaklet v člověka.
 Krčím se bůh ví kde.
 Jsme spolu na prázdninách,
 zlý věci se roz-pouští jak velbloudi.
 Namaž mi řadry chléb,
 svým prsem jej rozetři...
 Hotel nás saturoval.
 Jak chceš opilý stát rovně?
 Jak se chceš po ránu zdravit se svým osobním počítačem?
 Šlehačka, jogurt, 2 banány – dneska stojím za prd.
 Miláčku všechno ti koupím.
 Velcí umělci Prahy nechtějí aby se o nich spíše psalo,
 než aby se více dívali do očí.
 Řecké víno, řecký gyros, řecké fíky.
 Schovávám si vstupenky,
 abych věděl, kam jsem kdy vstoupil.
 Jak se cvičí cirkusový pes?
 Dnešní fašisté?
 Jsem vrchní tvůj lásky.
 Občas po vrchní.
 Když jsme byli malí, hráli jsme si na roboty.
 Aproximace-inflace-deziluze
 Sekerku v hlavě mám.
 Plechové srdce.
 Napíchnu dveře na klíč.
 Dnes nemám rozměry.
 Teleporty v nás.

Někdy bych raději běžel – kamkoli.
 Hráčský instinkt.
 Tradice sněhuláků.
 První dovolená.....

Trávník

Jsem rozložen jak při tisku,
 na obě strany, tak nějak.
 Jsem trávník plný otisků,
 tak nějak.
 V blízkosti domu, tak nějak.

Topořen nedbalostí rodičů,
 pálen oharky jejich dětí,
 v blízkosti stromu, tak nějak.
 Pěšinkou blízko na zastávku.

Jsem urvaný a neurvalý,
 když kola kočárku se po mně valí.
 Stmívám se chladem nocí štěňat,
 pokálen posekán budu vždy pykat.

Jelikož členíme se

A básně jen v číších
 Pozdviháme ke svým slechům,
 pěníme,

Jak moře viděné,
 Jen ve vyhrazený čas,

Pak dělíme se,
 lámem zlomky

a nabízíme cizím,
 co měli by jsme dáti bližním,

tak spojujem.

Flákám se,

zevluji po nábřežích,
Hlavu mám v lumpárnách,
Potkávám starce s okem přimhouřeným,
Voskové ženy,
– všichni básníci.

Poezie pochytaných madel – srnek při lovu
v zatačce tramvaje cinkající na popeláře
projíždějící na oranžovou.

Tak krásná lumpárna
Dnes při východu slunce nad nábřeží
V březí a plné příběhů
s domy ze šráků, monoklů a oprýskaných okapů,
s domy plnými kojících matek, odpuštěnosti i opuštění,
vyjících psů do zdánlivého prázdna
řinčících telefonů oběšených linek.

Pro koho ten kříž z kolejí na „Štrosmajeráku“?
Andělské cinkání jen tak do větru,
Který se zamotává vlastní dlaní
Z oken do ulic a zpátky do sklepení.

Jsme kamení občas – ty kostky na nábřeží
A přejetí jak křižovatka s křížem z kolejí.
Už noc, fontány stále crčí do dne,
Kdy počne nová lumpárna,
Vypadá to tak když střídá světlo tmu.
Je to krásná lumpárna, ráno a večer
A každý další den je jedinečný a neopakovatelný.....
jako další procházející člověk.

Sirky

Vemte si příklad ze sirek,
jak tulí se ve svém domečku
hlavičkami k sobě.

A když od nich jednu
vezmete,
tak touhou po návratu
vzplane.

Zácpa

Mám vlka
v hlavě, znáš to.
Mám mnoho zvířat,
Jako my všichni.
Zvířata vraťme přírodě,
My radši užívejme
papír přírodní.
Stojí dnes dost
Na tak malou srandu,
Rekapitulaci těla
Z benzínových baget
A nočních lupů do lednice.
Pravdivý dotek přírody a člověka
Na pravém místě se přimyká
Kdesi v panelovém domě
Uprostřed lecjakého sídliště
První dveře vlevo
Na konci chodby v místnůstce s deodorantem
Tlač a gou!
Zanechávám zde,
Po čemž je mi...
... výborné hnojivo pro novou mimozemskou civilizaci,
která to zvládne líc a bez kyslíku.

Zažloutlé lampy – horečka ulic
Z okýnka velikosti záchodové štětky
Viděti můžete sochu Heretika.
Kapky jsou slzy dávno přejetých,
Na okýnku pohřbeny stěračem,
Světlo mety noční ulice,
Jedeme všichni půlnočním taxíkem,
Kolem se kácí stromy
Pralesy recyklace,
Režim kompatibility,
Žádný stopař,
Žádný žádaný stopař.
Vlk samotář.
Popojíždí po nuselském mostě nočním taxíkem
Na rande parašutistů.
Je zima, je vlhko,
Mám vlka
V hlavě
Ježka, žraloka, housera, kozy, opici, čepici
A trčím v zácpě.

Mým básním nikdo nerozumí

ani já sám.....

Snad s něčí pomocí
i já mu mohu pomoci,
mým slovům skládaným,
jak z ciga-retty dým.

Toho se nenajím
ani ty,
leč ořech snad
pomoci rozlousknout
společně ty a já
přijít na kloub oparům slov

napovědět druhému,
nebát se vět,
jež uchem sem – zdají se tam
a nazpaměť jen školní, nebo úchvatné:

pověz je hned!
Hned teď
jdi s nim ven!
Než zapomeneš,
jak tahle báseň začíná.

A netříd' je!
Vždyť sám si vystačíš,
vždyť sám si pomůžeš,
tak proč mě chceš?

A pomoc mou...
... nebo já tvou...
... tu žádám?!

Třeba se směj, škleb se, mrač
anebo plač, kousej si nehty,
rty olizuj, jemně mni látky šat,
dělej co chceš!

Jak ale báseň jednou pustíš k světu,
nic s tím už nenaděláš...
... a pak se poděláš
a pak si to moc bereš
a pak se ptáš
proč nikdo – tobě nerozumí,
když zrovna dneska verše nepíšeš.

Ještě nejsem tak stár,

ještě nejsem tak stár,
aby mi holky
nahore bez nosily pivo.
Leč stalo se.
V hospodě modliteb
nekuřácký salonek,
skupinky opálených lešenářů.
Ona také opálená až na stehna
a ta stehna proklatě nízko u boků.
Pozor schody!!!
100 procent mužů a rumů.
Pomůžu mu domů
a na oharku zbylého dne
z bílého domu
ozve se
„Kurva tady je tma jak v prdeli!“
Montérky s nápisem vlastní firmy.
Už dlouho nejde bůh
na hoře bez utrpení.
Jaké mít štěstí s hospodou bez obsluhy.
Jaké mít štěstí s oblohou bez hospody.
Á už je to tady a všechny vnady.
V hospodě nahore bez boha
čekám na svojí holčičku,
až přijde s těhotenskou knížkou.
Všem tvrdnou bradavky
a mozek měkne.
Dnes jsem si rozbil hlavu a jedu z nemocnice.
Né – moc tam mají
a z lásky laskavce.
Opuštění muži,
nepřítulné holky,
přítulné pilulky
a otec Homér v TV.
To náhlé oživení ducha,
tancuji strečink v TV.
Čekatel na otcovství,
temná ulička v pasáži města,
pocit, že ti každou chvíli někdo něco štípne.
Než vychladne káva
narodím se v komunismu,
přežiju kapitalismus
v podobě češství
a usnu v bruxismu.
Bílý trička mi neslušej.
Za 4 minuty jí zavolám.

Moje první fousatá pusa byla s tátou.
Dám si sodu!!!

Služební cesta

Jedu autem,
indián na koni,
okna pootevřená.

... asi vypnu to rádio...
stejně nikoho neposlouchá

Dám nažrat koňovi,
odložím hadici do stojanu,
přeparkuji a usnu.

Jsem tě hodný?
Jsem těhotný...
a zdává se mi jak někde a všude se odrážím od země
na kolečkových bruslích a před sebou držím kočárek,
nebo vozík z Delvity?.....

Zamčen v rozmáčeném autě,
stěrače odměřují čas.

Další výlet bez tebe,
jen já řízen autem
stávám se větrem letícím kolem.

Voháknout se jak lord – hákovat,
čekat na kafe, až vystydne
a přitom vychladnout,

přijít do práce pozdě
a tvářit se, že přicházíte v pravý čas.

Pracovat do zblbnutí,
že už ani nevíte, co je to vlastně práce.

Jako malej jsem se snažil myslet,
že práce je: Vykopat velkou jámu
Táta mi to nějak naznačoval...
Myslel jsem, že budu chodit do práce psát básničky.
Vždycky to tak cítím,
ale přijdu do práce a básně se ukládají k noclehu
v pelechu z medu a tepla v lůně mé lásky, kde se klube
naše spolčení, naše dítě...za tři měsíce !!
... jaký bude mít hlas?
Naše první dítě...

Mí světlo je monitor
a uši přecpané reklamámy.

Kdysy jsem se ptával větru:
„A nemůžeme už někdy umřít?“
to jsem asi začal chodit do práce.

Mám strach,
že někdo, koho mám rád zemře...

V tramvaji

Vítejte mé elektrárně,
mikroskop používám na hmyz
a plášť na zahalení.
Cit je neprobádaná myšlenka ruky.
Tu opustíte,
tu políbíte.

Nechci se dotýkat!
Ale právě dotyk
nás tyčí nad všechny vrcholy.
A jestli chceme býti cokoli
buďme sokoli.
Korespondence
je pouze mezi očima,
tak se buď nedívejte,
nebo nepište po obloze,
co dávno napsala zmizelá letadla.
Nepropadejte panice,
když přes most
a ve svátek vás tlačí
obyčejné svědomí.

Naši

Naši se rozvedli,
otec je na ocet
a matka na mašli.
Měli už udělat už dřív,
aby mě nenašli.

Našli mě – co naplat
s láskou i bez lásky.
Pryč už jsem z ostrova,
kde tonou provázky.

Pryč už jsem z ostrova,
který se potopí brzy...
moře ho zaleje,
slané jak bratrovi slzy...

Nejlepší vidět ty, co nemůžou,
než ty co předstírají
Fontány a ohňostroje.
Stavte a tvořte kudy chodíte.
Fontány přetékaající
a týkající se všeho.
Ohňostroje vystrojené
jako o svatbě.
Neboť tam se člověk spojuje,
nikoli umírá jako při západu slunce.

Vidím co vidím
a studu není ve mně,
třeba vzít hůl a chléb
to romantiků bláznovství.
Dnes prut vem na to co uteklo ti včera
a bič nač myslíš, že ti utíká.

Z antikvariátních banánovek

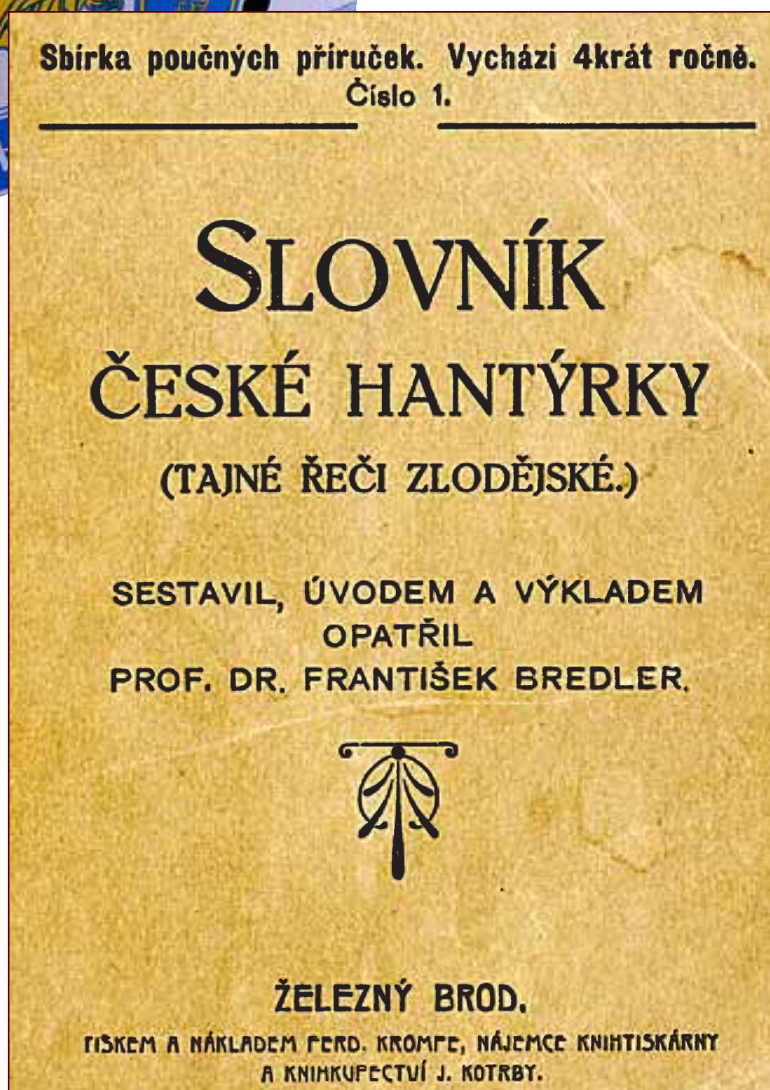
PhDr. František Bredler se
narodil 26. 4. 1886
v Železném Brodě.

Absolvoval studia češtiny
a němčiny na filozofické
fakultě Univerzity Karlovy.

Působil jako středoškolský
profesor, v letech
1919–1927 byl dramaturgem
kladenského divadla

a předsedou jeho správního výboru. Kromě velkého množství článků
otištěných v nesčetně časopisech je autorem monografií Alois
Jirásek (1922), Jan Kollár (1923). Zemřel 18. 11. 1942 v Kladně.

Jeho Slovník české hantýrky vyšel roku 1914 tiskem a nákladem
Ferdinanda Krompeho v Železném Brodu.

Slovník české hantýrky (Tajné řeči zlodějské)

🕸 české hantýrce

Slovo hantýrka označuje v češtině tajnou, jen zasvěceným srozumitelnou řeč, kterou mezi sebou při různých příležitostech hovoří zloději, lupiči, tuláci, přechovavači zlodějů a jiné zločinné třídy společnosti lidské. Antonín Jaroslav Puchmajer, známý český buditel, který ku své mluvnické jazyka cikánského vydané r. 1821, připojil také první slovníček české hantýrky, odvozuje toto slovo z německého slovesa hantieren, což v češtině značí (dle Ranka): 1. rukama dělati; 2. vykonávati; 3. provozovati živnost, vésti obchod. S tím souvisí dále: der Hantierer = obchodník; die Hantierung = zaměstnání; obchod, výkon. Dle tohoto výkladu znamenalo by tedy slovo hantýrka ironické označení zlodějského obchodu a zločinné živnosti těch, kdož ji při vzájemných stycích používají.

Další názvy hantýrky v češtině, „řeč zlodějská“ a „řeč kramářská“, přímo označují ty, kdož hantýrkou nejčastěji hovoří.

Hantýrka vznikla z nutnosti a z praktické potřeby těch, kdož se jí dorozumívají. Šejdírům jde při dorozumění o to, aby způsob, jakým byl nebo má být zločin spáchán, místo, čas, všechny nástroje a potřeby a všechny vedlejší okolnosti, jež při tom spolupůsobí, nebyly v řeči nazvány přímo, pravými jmény, nýbrž toliko jemně, ale výstižně naznačeny. K dosažení tohoto cíle používají ve svém hovoru různých opisů, metafor i zkomolenin; na př. za slovo krásti

má hantýrka chmatat nebo strhnout, kozy pást značí krásti o výročních trzích, noc sluje černá, zámek u dveří pes, pokladně říká jí Káča, klíči kliment, předsíň nazývá se studená, zahrada zelenka atd., ze skomolenin sem patří na př.: spádník (země) ze spadnouti, holák (měsíc) od holý, chmeliti (píti) od chmel atd.

Týchž prostředků používají šejdíři při označování následků svých špatných činů. Vyjadřují je toliko zahaleně, metaforicky a mnohdy výstižně s pravým šibeničním humorem, aby také neodstrašili soudruhy, kteří dráhu zločinnou nově nastupují. Tak říkají na př. mřížím pabučina, vězení kámen, poutům řehtavý, policejní hlídka sluje štárka, seděti v žaláři tyčet, Špilberk kopeček atd.

Věci, na něž mají zločinci záslusk, označují dětským způsobem dle jejich význačných vlastností, na př. dolar sluje kroužek, stovka hrst, sukno chlupy, černá mouka prašná, tisíc talíř, železo nazývají těžký, pšenici žlutá, zlato liška, kohouta kokrháč, husu cípavka, plášť povětrník, jaternice soukavá atd.

Naopak kdož jim v jejich zločinném počinání brání, mají jména opovrhlivá a různé hanlivé přezdívký; na př. soudce nazývá se hustej nebo sirotčí, hlídač vězňů lupič, žalářník skopec, voják slepice, starosta sluje vejlupek, učitel břešťák, kovář cvokárník, policejní ředitel vrchan atd.

Kromě toho z řeči všech národů, s nimiž přišly tyto zločinné společenské třídy

do styků, přejaly výrazy, které se jim zdály vhodné. Česká hantýrka převzala hojně slov z jazyka i hantýrky německé, z maďarštiny a j. Na př. lehnutí (smích) od německého slova das Lachen (smích), šort (loupež) ze slova scharf, ostrý; funk (světlo) z die Funke jiskra; malbaš (kabát) v německé hantýrce malbusch oblek; kachlík (kat) v německé hantýrce kofler; medek (teplý) z maďarského slova meleg. Nejvíce slov však dodaly hantýrkám všech evropských národů řeči oněch dvou národů, kteří podobně jako šejdíři a zločinci trávili život v opovržení, bez vlasti a bez trvalého sídla, totiž řeč cikánů a židů. Z jazyka cikánského jsou slova: čór (zloděj), čórka (zlodějka), čukl nebo žukl (pes) atd.; z řeči hebrejské: dilessein (kdo nemá peněz), koj (křesťan), kochum (důverník), chourem (věc, jednání), chaser (vepř) atd.

Na počátku XIX. století objevuje se první slovník české hantýrky, který sestavil A. J. Puchmajer. Ze stejné doby pochází slovník sestavený k úřední potřebě ve spojené dvorní kanceláři ve Vídni, který otištěn byl V. Hájkem v Českém lidu, roč. XV. Od té doby změny jazykového materiálu české hantýrky nejsou značné, jak o tom svědčí slovník K. Judy v Českém lidu, roč. XI., který náleží době novější. Dialektickou svérázností vyznačuje se hantýrka moravských „švihařů“ (nunvářů), o níž zprávu podal Fr. Bartoš v druhém dílu své Dialektologie moravské. Z těchto pramenů

čerpán byl jazykový materiál přítomného slovníku.

Souvislé ukázky české hantýrky

V slovníku Judovu v Českém lidu, roč. XI., str. 142–143, připojeny jsou tyto ukázky souvislého hovoru:

„Já byl v outratě. Outratský dal mně baštu. Byl tam taky můj krevník a náš skoumník. Váleli jsme topiny a troubili jsme. Pak tam přivlékla žofka s jamborou a točili jsme.“

„Vlíkal jsem po čarce k pařezu; skoum jsem chocholáče a odpálil. Pak jsem bachoval u roští.“

„U vrčáka vykoumal 'sem kremzik; mihá tam prachy a pazderu. Chmátni požírák, šábrou, klímáky a drábor; povlečem tam.“

„Kdo bude majstrovat lochnu a kdo bude bachovat? Ty povlečeš k jiskrák na bach. Majstruj rabuši! Ten vlasatej trhej lochnou na čerstvej; já ho zamachluju do požíraku. Bez! Bez! Bachař vleče! Pr — Pr —,

„Žofka mně hodila, že byl u nás šilingr a že se na mě šťáral. — Vodrazím, mám motáka na jiný cink.“

„Koumej, co ti budu házet! Koumáš?“

„Koumám!“

„V tom kremzlíku nás štípli a vlekli do kamena. V kameně nás pošťarali a pak náš skopec zamachloval. Navalují nám zobec, kříšťalku a jinou baštu; místo báchoru chlupačka; šábrou, smole a smoláky. Vlákáme furt k vrchanoj (hlaváčoj), beranoj a řezáčoj. Řezáče beraníme o štípák a stinky atd. Mám plašáka; ten neléák bude práskat. Já házeli vrchauoj, že toho samotného nekoumám. Hod tomu samotnému, že nesmí prásknout; sic je veta, Lhota na holísku! Naval mně šustlavej; já musím vorat jamboře. Bez! Skopec vláká po kameně. Ne pu! Budeš hákovat! Hoď jamboře, ať navalí zobce, že mihám fába, sic že na ni prá. —“

„Jambora navalí šeko, máš se dr —!“

Maxmilián Hoch otiskl v Českém Lidu, roč. XIX, str. 225–227, znovu tři dopisy, které uveřejnil v České Včele z r. 1840, str. 106–107 J. Cibulka:

První dopis psán je zlodějem kováři:

Cvokárníkovi přes vnes. Já tedy cvokárníku tobě dávám vědomost, že jsme já a Balbous a Balbach bezděch k outratě se přiblížili. V tom nějaký Balík vezl Barboru, z které jsme strhli Bachory, a abychom nebyli spíchnutí, straku jsme mu nasadili, do požíraku vecpali, a do stáčky stopili. On tedy dobře supuje. Šli jsme do outraty, a byli jsme rádi, že outratský nebyl doma, ani outratská. Jen babouk jeden byl doma, a domáci boukář, však ten nás nejvíce mrzel. Baštovna, babouka vrčela jako trakař po čáře. Ptala se nás, chceme-li bašit, my tedy jsme jí řekli, aby nám dala běláka, zuban, sladinu, dva snopy chmelky a švítorku. V tom přišel domácí břešťák, a pravil, že jde zrovna z dlouhé lhoty, a tam že jednoho zlochaře, který dnes chtěl být v B, upíchl, a že ho dali do kamene. Pravil také, že jde za ním několik špichlarů s nakrmenými špichlovicemi, a s nimi že se vleče vrchán, a s ním že se vlekou síkorové, a to že tak půjde dnes celou tmavou, až k tobě, cvokárníku. Tedy aby z toho nebyl Toufes, odejdi, a my jsme také odešli, a shledáme se za zelenkou na Zinkplaci, abychom ušli stárce. Vem s sebou štěně, ale musíš jít šumem, my tady také půjdeme. Z Vostra dnes není nic. Vem také s sebou palandě, nebo nám došel. Jen hned, jak to dostaneš, jdi na čáru. Tvůj upřímný Nelovej.

Druhý dopis je odpověď kovářova na předchozí psaní:

Já cvokárník, můj brachu Nelovej, dostal jsem tvého motejla v tmavou, a protože tobě motýluji, jak následuje: za zelenku nic, na

Zinkplac nic, dělají tam žihlavce, mnozí z vohradníků, a protože musíme všickni vodmuchlovat. Víš ale kam? Tedy věz, jen honem k outratské do Boucharu. Ona není broukes, má několik cípavek. a jak víš, ráda doratí. Šum sem, šum tam, jen po čáře a dobře pochodíš. Já jdu napřed. Ty jsi chtěl mít čmudáka, a omylem si napsal palade, vždyť vím co tobě potřeba, a protože přinesu — víš tam — i čmudáka i čudačku. Přinesu také s sebou flákotu, jen si zaopatř hlinák a teplou kříšťalku, k tomu švítorku, a pák dostane naše makovice jiné makuláře. Kopyto musí být naše. Kopytnice také. Kopytníček jakby smet, a nebude-li chtít s námi outratská křapice, tedy dostane kosití na makovice dost. Všecko v tmavé, do stahovače a do stáčky. Řekni křapici, že také s sebou přinesu pečeného štetináře, a již dost. Chytil mě plašák, ztratil jsem palouk, a prkenici, a pidě a prachový prachy. A to jest se mnou hůř, nežli s někým u lupiče. Haším koum?! Domotyloval tvůj cvokárník.

Třetí dopis posílá zloděj přechovávači (důvěrníku) hospodskému:

Jak jste mě, pane Outratský, požádal, tak Vám tedy dávám potřebný cink. Žlutou jsem prodal střihaři po dvanácti hromadách, kafferovi po třinácti hromadách a Jordánovi po třinácti a šest grandů. Komposice jsem udal za dva kroužky, vrbu za jeden, a vrbku za půl. Topivky jsem zahodil, trky má vlastnice odnesla na zloch, špičák jest ještě v studenci, nebo na storník jsem ho nesměl dát, a těch deset hrstí sprostých s těma dvěma talíři prachových prachů jest uloženo v škopec pod rabuši u našeho prášníka, a to sice za pabučinou v studenci v levo. Byl u nás velký kseres, nebo přišel vláčník s vláčnicí, a právě když zasali vláčeti, vyskočil na ně pillar, nebo myslil sobě, že chtějí handlovat, v tom vláčník mu nasadil zákosník, a tak posel ubohý pillar. Má vlastnice plakala, obě

křapice křičely, pařezník, který právě štípal dříví, hodil hakovkou po vláčnickovi, zavadil mu o jiskru, a aby nebyl hadován, utekl, a já, chtě neb nechtě, jsem mu musil dát cvoček, aby jen odešel. Ostatně Vám

dávám vědět, že jsem na tom hůř, nežli kterýkoliv dylešnin, a nepůjde-li stavení starého rozsévače a polínka, a hatipati, a srdce, a rozloučení, tedy musím jít bera-nit. Ještě štěstí, že jsem se nabaštil štětino-

vou flákotou a soukavýma, nebo ty mně chutnají mnohem víc, než někomu sládkovy. Dnes nebude z válení nic, nebo je jich mikroulský. Nešťastná janovka u dejchovy. Haším koum?

A

aisch muž (Puchm., Hájek) z německo-židovské hantýrky

drábor nebozez na otvor, aby se jím protáhla ruka (Juda)

B

bačiklata vejce (Hájek) v německé hantýrce betzen, beitze, betze, bezam

balík sedlák (Puchm., Hájek, Juda), **balice** – selka, **balíkova žofka** – sedláková – žena, **balíkovo křápě** – sedlákově dítě.

Metaforicky užitá slova na označení neohrabanosti.

bonikrata brambory (Hájek)

brátí na šroubek přísně, ostře si počínati (Juda)

buser maso (Puchm., Hájek) v německé hantýrce bossert a rovněž němečtí obchodníci peřím v Nýrsku říkají masu bosa.

C

cinkplac umluvené místo (Juda), místo schůzky ke zločinu.

Č

čaganit mluvit (Bartoš)

čára cesta, silnice (Puchm., Juda), zkomoleně **čera** (Hájek), **čárou nevlíkej** – po silnici nechod.

čeracyt hněvati se (Puchm.)

činiben psaní, dopis; přejato z jazyka cikánského

čór zloděj zkušený, odhodlaný, který byl často trestán (Juda); z jazyka cikánského. S tím souvisí výrazy: **čór na černo** nebo **černý chmaták** – noční zloděj, **čór na šaušprunk** nebo **šaušprunkář** – denní zloděj.

D

Dišna svině (Bartoš), v maďarštině disznó

Dlouhá Lhota Praha (Puchm.)

dr! drž se, nepřiznej se při výslechu (Juda)

E

ebien oči (Hájek), přejato slovně z německé hantýrky

F

Fabián hlad (Puchm., Hájek), vyskytuje se v témž významu ve všech evropských hantýrkách. V lidové mluvě v češtině říká se ironicky „*pan Fabián se ozývá*“, což značí: má hlad.

fouska kočka (Juda), utvořeno metaforicky dle kočičích fousků.

G

gambáně hodiny; v cikánštině **gambáňa**, utvořeno z latinského campana – zvon.

govrák hrob; v cikánštině govr.

H

hákovat seděti v žalář (Juda) znamená vlastně hákem, závo-rou uzavřítí dvěře; s tím souvisí **hákovák** – vězeň, **hákovna** – žalář.

hakovka práce (Puchm.), **hakovati** – pracovati.

halafurna šibenice (Puchm.)

házet do šlajfu vydati milenku hromadnému zneužití.

Hladit práti se (Juda)

holísko krk (Juda), **Lhota na holísku** – Praha na krku (t. j. zemský soud)

hřebík nocleh (Bartoš)

Ch

chapien krásti (Puchm., Hájek)

chmelka pivo (Puchm., Hájek)

I

ida šaty; v cikánštině zboží, šat, oděv.

J

Jaje víno (Puchm.), **jajen** (Hájek), v německé hantýrce jajin.

Jarčák mladý zloděj, poprvé před soudem (Juda)

Jerník pilník, v cikánštině jerni

jiskrovat viděti, předložiti k nahlédnutí (Juda)

K

kaporn umřítí (Puchm.), v německé hantýrce kappore značí smrt, zničení.

Kartáč svalování podezření (Juda), s tím douvisí fráze: kartáčovat se na fraj – dostati se z vazby.

kér místo spáchané krádeže (Juda), v cikánštině a v německé hantýrce kér = dům.

klimák paklíč (Juda), utvořeno od slova:

Kliment klíč, paklíč (Puchm.), **kydni Klimenta** – podej paklíč.

kochum důvěrník, přechovávač (Puchm., Hájek), v německé hantýrce kochem – chytrák, šejdř.

křápě dítě (Juda), srovnej v německé hantýrce schrappen – děti.

Krems mříže (Puchm., Hájek)

kruhna naušnice (Juda), utvořeno od slova kruh, výraz metonymický.

L

lanc řetěz; utvořeno z maďarského láncz, v cikánštině řetěz sluje lancos.

Loreta přádelna (Puchm.), káznice (Hájek), metaforický výraz.

lovej bohatý (Puchm.), přejato z cikánštiny, kde **lovo**, **love** značí peníze; srovnej s negací **nelovej** – taškář, šibal.

lubňa nevěstka, z cikánského **lubni** – nevěstka.

M

Machl zlodějská činnost, též potrestání; **býti v machlu** – býti zavřen (Juda)

májový moták dluhopis (Juda)

masern zraditi (Puchm., Hájek)

mostík řezník (Puchm., Hájek), **mostich** (Hájek), zkomoleno z výrazu němec. hantýrky masengero, jenž přejat byl slovně z cikánštiny.

motejlovat psáti (Puchm., Hájek)

múla mrtvola; v jazyku cikánském **múlo** značí: mrtev, duch, strašidlo, mrtvola

N

na ostro trhnout násilím uloupiti (Juda)

neskoum tě? neviděl tě? (Juda)

neudělej mě! nešid' mne! (Juda)

O

Odmuchlovat utéci (Puchm.)

ostro loupež (Puchm.)

ošťarák četník (Bartoš)

outratský hostinský (Puchm. Hájek, Juda)

P

pabučina mříže (Puchm., Hájek)

paproš tabák (Bartoš)

pelcky karty; v cikánštině **pelcki**

pes zámek u dveří (Puchm., Juda), **fra-se rozmajstrovat psy** – zotvíratí zámky (Juda), od toho deminutivum **psík** – visací zámek.

práskat mluvití pravdu (Juda)

Ř

řechtavý řetízky, pouta (Puchm.), metonymický výraz na označení zvuku

řezáč lékař (Juda)

řuv vlk, v cikánštině **ruv**

S

Sebastián žízeň (Puchm.)

sintej svobodný, v cikánštině **sinto**

sová manžel (Puchm.), **sovka** – manželka (Puchm., Hájek)

spěvák žebřík (Puchm., Juda)

spichnout zraditi (Puchm., Hájek)

sroule pán (Puchm., Hájek)

stříkna puška, ručnice (Juda)

syčák žebrák, který vezme, nač přijde (Juda)

Š (Sch)

šajnerovat dávatí pozor (Hájek)

šarf loupež (Hájek), z německého adjektiva scharf – ostrý, srovnej v německé hantýrce **scharfhandel** – loupež a v české ostro, viz.

šátor zboží krám (Puchm., Hájek)

šoufky boty (Puchm.)

štěně pistole, bambitka (Puchm., Juda), **štěně trhnout** – střeliti z pistole.

schuzcerei bankovky (Hájek), zkomolenina.

T

těrk pošta (Juda), **navalit motáka**

po třerku – poslati psaní
poštou.

Tetava Brno (Puchm.), zkomoleni-
na neznámého původu

tlouci do podkovice utíkat (Bar-
toš)

U

Utopen šatstvo, oděv; přejato
slovně z jazyka cikánského.

V

vařaska bodák (Bartoš)

warm světnice (Puchm.), přejato
z německé hantýrky

voda lidé (Puchm., Hájek), meta-
forický výraz.

vrchan vyšetřující soudce (Juda)

vyluftovat hlavu udeřit do hlavy
(Neruda)

vytiskej kdo nekrade (Puchm.)

Z

zakohoutovat zapáliti (Hájek)

zarohnout zabít (Puchm., Juda)

zelená podvod, klam (Puchm.,
Hájek)

zloch výroční trh, jarmark
(Puchm., Hájek), od toho utvoře-
no:

zlochař zloděj na výročním trhu

Ž

žihavec oheň (Puchm.)

žukl pes (Juda); viz čukl, **bašta na**

žukla – otrávené jídlo pro psa.

Připravil

Michal Šanda

Vysloveně žertovně (4)

Vladimír Just nervózně přešlapuje před stu-
diem. Včera večer měl rozhovor se zdrojem
z televizní rady a ta zatím prý není spokojená
s úrovní pořadu. Nikomu to zatím nepřipadá veselé,
všichni sice uznávají, že nezávislý průzkum jasně a bez
diskuse označil čtveřici Čáslavský, Just, Lukeš a Rejžek
za nejhumornější entertainmentery v České republice,
ale na druhé straně, jak to správně řekla Helena Fibin-
gerová, „tohle není vo tom, hodit kouli nejdál, žejo, tady
jde vo to, aby se lidi tak nějak pobavili a aby byli v po-
hodě.“ A generální, jako Janeček, ten už prý začal jednat
s Bubílkovou a s Petrem Novotným, jestli by spolu ne-
upekli nějakou veřejnoprávní řachandu.

To bude kvůli tomu Karlovi. Čáslavský je samorost
a myslí si, že je český Petr Sellers. I když je mu trochu po-
dobný, to zase jo. No právě. Na tom by se to dalo posta-
vit. Musím to probrat s Honzou, teda s Rejžkem, Lukeš
je na to moc intelektuálně rozjívenej...

3, 2, 1. A jedem. Just: Dobrý večer, vážení diváci.
Abychom to tady dneska trochu rozpumpovali hned od
začátku, tak jsem si vzal z garáže pumpičku na kolo. Just
vytahuje zašlý tubus s gumovým pindourem na konci
a blýskají mu veselé plamínky v očích. A Honza Rejžek
hned navazuje, ať to běží, ať to lítá: S tou si, Vladimíre,
určitě pumpuješ kolo, když vyjždíš na Šumavu počítat
kůrovce, že? Oba dva se rozhihňávají, pomalu se k nim
přidává Lukeš, který sice ne všemu rozumí, ale vzal si
dnes na sebe tlustý svetr s bílými jeleny, protože mu vče-
ra Vláda volal, že „zítra jim to všem natřeme“. Karel Čás-
lavský, ten Sellers české scény, sedí jako sfinga, a kout-
kem úst nepohne ani o píd. Justovi proběhne hlavou
myšlenka, že by stálo za to, kdyby měl na saku placku
s nápisem Byl jsem při tom. Ale svolil by Karel k něčemu
takovému? Možná by mohl zavolat té Fibingerové, ta by
na Čáslavského mohla platit.

Lukeš zatím, aby dostál večerní Justově pobídce,
vrhl se k hustilce a začal na sucho hustit. Ve studiu začí-
nal docházet vzduch.

Karel Čáslavský intuitivně vycítil svoji příležitost
a začal: Dnes, vážení diváci, uvidíte opravdu exkluzivní
záběry, které byly nalezeny před rokem v třebíčském ar-
chivu. 13. června 1928 navštívil Tomáš Garrigue Masa-
ryk v Jaroměřicích nad Rokytnou básníka Otokara Bře-
ziny, když předtím projel Telčí, Novou Říší a Želetavou...

Těšte se na příští týden. Coming soon...

Jan Lustig

Charlie and the Wood Nymphs, Charlie Chaplin Studios, Hollywood.

Tohle je krásná doba, dokolorovávané obrázky, rozkochané nymfy a Charlie. Popisek na rubu zní: *Charlie and the Wood Nymphs, Charlie Chaplin Studios, Hollywood.* Jde o film *Sunny Side of the Street* z roku 1919, Chaplinův 66. kousek (ke spatření na it.truveo.com/Charlie-Chaplin-Sunny-Side/id/2110470900), samozřejmě černobílý.

Pohlednice odešla 29. března 1926 z Chicaga, byla adresovaná úřednici Magdě z Prahy a psáno na ní jest: *Posílám též Vám Charlie Chaplin jest též zamilovaný u slečen a dobrý herec.* Opisují i s chybami, aby případ-

ný psycholog z toho mohl odvodit, o co přesně šlo, s jakým záměrem byl „Chaplin“ odeslán přes moře. Já tomu ne zcela rozumím. Může to znamenat všechno možné.

Když jsem byl pacholetem, bavily mě samozřejmě grotesky kvůli těm bláznivým honičkám a úprkům, kopání do zadku, pádům, zaškokbrtnutí a zase pádům. Teď obdivuji něco úplně jiného, třeba ty sekvence návratů k nějaké činnosti, zastavení se při odchodu a snahu o vylepšování a dodělávání, aby byl výsledek lepší (a většinou je horší).

Chaplinův aforismus *Při pohledu z bezprostřední blízkosti život připomíná tragédii, ale při celkovém záběru je to komedie* je kromě obecné platnosti (platil na začátku 20. století, platí na začátku 21. století) speciálně

určen pro všechny, kteří „vytvářejí“ uměno. Jenže mně připadá, že v současnosti ho většina pochopila opačně: *Při pohledu z bezprostřední blízkosti život připomíná komedii, ale při celkovém záběru je to tragédie.* Ale nic s tím nenaděláme. Kocovina z postmoderny se léčí přepólováním všeho, co přepólovat jde.

Jak jsem k téhle pohlednici přišel, si vůbec nevybavuji. Nejspíš některá sběrna v centru Prahy, dovozují, že nejspíše ta, která byla ve slepé odbočce průchodu ze Železné do Kamzíkové. Dělal jsem tehdy v Nekázance, nosil jsem sem balíky zbytečných publikací a občas mně místní Haňtové povolili prohrabat jejich poklady. To byla krásná doba.

Jakub Šofar

Když jsem byl pacholetem, bavily mě samozřejmě grotesky kvůli těm bláznivým honičkám a úprkům, kopání do zadku, pádům, zaškobrtnutí a zase pádům. Teď obdivuji něco úplně jiného, třeba ty sekvence návratů k nějaké činnosti, zastavení se při odchodu a snahu o vylepšování a dodělávání, aby byl výsledek lepší (a většinou je horší).

Filokartistův výsadek

04

Strž (velký recenzní prostředek)

Kupředu levá aneb Malé osudy velké doby viděné očima historika

Centrem „Historických epištol z nejzápadnějších Čech“ od Václava Jiříka, které patří do literatury faktu, je únor 1948, jak probíhal na Karlovarsku. Zdrojem autorovi byly nepublikované materiály z archivů, dobový tisk a vzpomínky pamětníků. Kniha zachycuje časový úsek od závěrečných bojů na západní frontě, a obsazení Chebu Američany přes komplikovaný odsun části Němců po potíže vzniklé s obnovováním života v pohraničí a popisuje rozmíšky mezi jednotlivými politickými stranami. Hlavním tématem je pro nekomunisty překvapivý zvrat, kterým byl „vítězný únor“ a jeho následky. Osudy některých aktérů sledujeme i v pozdějších letech.

Kupředu levá se čte jako napínavá beletrie, Jiřík dokáže na pár řádcích vystihnout charaktery aktivních hybatelů i pozdějších obětí. Historická publikace zachycuje na osudech desítek lidí, jak se postupně, pro mnohé pamětníky ve „šťastných letech“ 1945 až 1948, měnil původně ryze demokratický charakter Československa, například zákazem sňatků mezi Čechy a Němci, sledujeme, jak na hranici, kterou

původně střežila finanční stráž, přicházely policejní složky, dobu, kdy za překročení hranice byl trest tři neděle, ale také tři dny. Zavede nás na sekretariáty politických stran, do fabrik, do opuštěných vesnic, kam přijížděli noví osadníci, ale také do utečeneckých táborů v Německu, kde panoval hlad. Mezi převaděči najdeme bývalé pašeráky i příslušníky SNB. Publikaci oživuje řada kuriózních případů, například pouťorový soud kvůli školní nástěnce. V roce 1946 zadržela finanční stráž v Libé dva členy SNB při pašování alkoholu, pašerák Chaloupek přinášel z Bavorska 50 autotžárovek, túru přes hranice zopakoval nejméně šestkrát, dostal pokutu 1000 Kč. Všechny politické strany měly své lokální noviny, které se vzájemně napadaly. V pohraničí žila řada příslušníků západní armády, částečně zapojených do nekomunistických stran, kteří se nenechali rudou propagandou zblbnout, ti byli z SNB, ovládané komunistickým ministrem Noskem, vyhažováni. Specifikem pohraničí bylo, že Němci odcházeli s 50 kg osobních věcí, jejich zařízení živnosti, domy, byty, motocykly a automobily si rozdělili příchozí, ale pokud se něčím provinili, mohli být rozhodnutím úřadu, nikoliv soudu, vystěhováni mimo určenou oblast, zbaveni živnosti či národního správcovství nebo jim národní výbor sebral zrekvírovanou motorku. Do konce jeden z lékařů, který přijel něco vyřizovat na úřad, přišel o auto, které si koupil v čase první republiky. Z pestrobarevné

mozaiky jednotlivých téměř neuvěřitelných životních osudů, které autor mnohdy jízlivě komentuje, najednou vyvstávají rozhodující únorové dny.

Od 20. února 1948 KSČ, za pomoci samozvaných akčních výborů i v nezapadlých okresech republiky, ještě předtím, než prezident Beneš přijal demisi odstoupivších ministrů, přebírala faktickou moc.

V první fázi byli v akčních výborech zastoupeni i důležití nekomunisté, ale během několika dní byli nahrazeni pravověrnými straníky.

Pořád to byla doba relativně mírná, nepřátelé režimu byli posíláni jen do táborů nápravných prací na dva tři roky, z významnějších hrdinů knihy jen JUDr. Liška, tvrdý soudce retribučního soudu v Chebu, který poslal na šibenici řadu obviněných Němců, se dostal do soukolí procesu s Miladou Horákovou, kde obdržel dlouholetý „flastr“. Padesátá léta, charakterizovaná zinscenovanými procesy, rozsudky smrti a doživotními tresty na svobodě, teprve přicházela.

Kupředu levá končí symbolicky, zastřením Jána Anděla, který převáděl přes hranici politické uprchlíky. V pozdějších letech, po vztyčení železné opony, se už na zadrátované hranici střílelo běžně. Publikaci, která má 366 stran a černobílou fotografickou přílohu, vydalo nakladatelství Epocha.

Mgr. Václav Jiřík (1944) začínal jako beletrista, napsal román Dopis a novelu Za-

Dario Fo: Svatý komediant František

Svatý komediant František, který se hraje v libereckém Malém divadle, výrazně obohacuje stávající dramaturgii Divadla F. X. Šaldy. V režii Petra Palouše si Václav Helšus a Marek Sýkora zahrají Františka a všechny další role. Vzniklo plnokrevné antiiluzivní představení plné gagů, kde se pod drsným humorem skrývá moralita.

Dario Fo (1926) je dramatik, herec, scenárista a režisér, kterému nic není svaté. Psal skeče, vystupoval v rádiu a televizi. Karikoval a napadal všechno, co se mu nelíbilo, stát, mafii, církve, policii, komunisty i fašisty. Navazuje na středověké kejklíře, lidové divadlo a komedii dell'arte, jeho soubor hrál v halách a na ulicích. Na východě i doma v Itálii byl zakazovaný, v roce 1997 dostal Nobelovu cenu za literaturu.

Svatý František z Assisi hovořil s ptáky, mluvil o sestře luně a bratrovi větru a hlásal chudobu a pomoc bližnímu. Byl v protikladu tehdejšímu názoru, že svět je slzavé údolí, štěstí přinese až život věčný, proti tehdejší církvi – instituci (papežové v jeho době kolem roku 1200 bojovali o moc nad Evropou s císaři Svaté říše římské).

Dario Fo vidí Františka z Assisi jako kejklíře božího. Zná oficiální církevní legendu, hledá z nejrůznějších zachovalých pramenů skutečnost, jaký pozdější světec asi byl.

Hru přeložila Marina Castielová-Feltlová, zrežíroval ji Petr Palouš, který ji spolu s Martinem Urbanem, Václavem Helšusem a Markem Sýkorou upravil a několika poznámkami do českých poměrů zaktualizoval. Inscenace úspěšně propojuje 800 let starou minulost s přítomností. Petr Palouš vyznává netradiční poetiku, Václav Helšus spolupřevyprávěl podobný divadelní styl Ypsilonky, Marek Sýkora, který se po letech vrací na mateřskou scénu, účinkuje v libereckém Naivním

divadle, do inscenace přinesl loutky. Hraje se v aréně, herci zapojují do akce diváky. Na scéně je velký nákupní vozík a množství papírových krabic, které přebírají různé funkce. Scénografka a kostymérka Jitka Moravcová si také hraje s detaily. Rukavice papeže jsou ty pracovní – nejlevnější, na nich se třpytí papežský prsten. Působiví jsou ptáci a andělé namalovaní na dracích. Na začátku se na scéně mihne Šárka Teplíková, ale na všechny postavy stačí dvojice Sýkora – mladší František a Helšus – starší František. Smyslem hry je, že blázen může mít pravdu proti celému světu. Je zde ukázána manipulace, jsou zesměšněni i zlidštěni mocní tohoto světa, ve hře se mihne tančící Ježíš. Na jednom místě je chybně citován známý biblický příběh, očekával jsem v hledišti zašumění, a nic. Ateistické Česko ví o známém světcu minimum, přesto jeho myšlenky a názory žijí i v dnešní zkomercializované době. Hlavní devizou představení je strhující herectví Václava Helšuse a Marka Sýkory.

Hlediště bylo plné, převládalo mladé a nejmladší publikum. Pamětníci si asi vybaví Michelangela v liberecké Ypsilonce. Myslím, že poetika Františka je grotesknější, dynamiku mu dodávají filmové střihy a v aréně, kde není jeviště odděleno od jeviště, se hraje na plný kontakt.

Otto Hejnic

tměný slunce. Historii dostudoval po listopadu. Z literatury faktu vydal Vlak svobody o únosu vlaku z Aše do západoněmeckého Selbu, následoval rozsáhlý text Nedaleko od Norimberku a Klatovské oprátky, za které získal cenu M. Ivanova.

Klasický historik by Jiříkovi vytkl určitou nepřehlednost, jednotlivé příběhy se proplétají, nejsou členěny. Publikace Nedaleko od Norimberku, Klatovské oprátky a Kupředu levá jsou součástí velké mozaiky, dají se přirovnat k románu, jehož hlavními hrdinami je západočeské pohraničí ve vichru předválečných, válečných a poválečných let.

Otto Hejnic

Martin Vokurka

Převleky smrti

Byl dosud docela pěkný
chlap, sice s břichem, ale
zato s velkým knírem, a i jeho
žena s neobvyklým jménem
Ladislava (zpočátku mu to
připadalo povedené, ale
později je to oba štválo) byla
pořád krásná. Kdysi tvořili
pěkný pár, teď však
Dobřanský nic nevydělával,
a tak většinu času jen
zbůhdarma vysedával doma.
Jeho žena mezitím u počítače
sestavovala horoskopy
a zdravou výživu.

Ladislav Dobřanský vydělal v devadesátých letech dost peněz, ale pak se mu přestalo dařit. Ještě před tím se stihl oženit s mladou a bezmála krásnou dívkou. Pak se všechno nějak otočilo, ale mladá žena, místo aby ho opustila a šla za jiným, jak by se to dalo čekat, začala prodávat přes internet bylinky a horoskopy a všelijaké čajičky pro vykojené lidi a za tři roky díky tomu vydělala víc peněz než Dobřanský za celé své předchozí podnikání.

Dobřanský nesl pomyšlení na svou chudobu velmi těžce a začal přemýšlet, jak by se své ženy zbavil a získal její peníze.

Byl dosud docela pěkný chlap, sice s břichem, ale zato s velkým knírem, a i jeho žena s neobvyklým jménem Ladislava (zpočátku mu to připadalo povedené, ale později je to oba štválo) byla pořád krásná. Kdysi tvořili pěkný pár, teď však Dobřanský nic nevydělával, a tak většinu času jen zbůhdarma vysedával doma. Jeho žena mezitím u počítače sestavovala horoskopy a zdravou výživu. Celozrné potraviny míchala s ovocem či medem – nic není pro každého, záleží i na datu narození, numerologické a astrologické konstelaci a rovnováze energie, psala na svých internetových stránkách. Zrní je pro někoho příliš koncentrované a tvrdé a například lidé, kteří měli v dětství potíže s autoritou, inklinují spíše k rafinovaným cukrům. A někdo zase potřebuje, aby mu po tvářích stékal ejakulát ze šťavnatého ovoce drceného dravčími zuby. Někdo je dravec, někdo měkota. A do toho krevní skupina a barva duhovky... Měla na to svůj systém a časem uvěřila, že to funguje.

Monogram LD ve znaku její firmy byl psaný tak, že L tvořilo nad D jakousi frivolní korunku. Dobřanského tenhle znak iritoval od samého počátku, ale později ho přímo nesnášel. Měl najednou pocit, že i on mu byl ukraden, zcizen, ostatně jako celý jeho život. Kde udělal tu osudnou chybu – on, který se vždy holedbal tím, že není zbytečně sentimentální a je dostatečně rázný.

„Život je síť a ty jsi si ji nechránil,“ vysvětlil mu jeho přítel Pavel Rosík. „Nediv se, že se pak do tebe mohl nabourat kdejaký hacker. A že jím byla tvoje manželka, je docela normální. Nejde jen o to, chránit kabely a dráty. Měl jsi mít kolem sebe nějaký pořádný firewall!“

Dobřanský moc nerozuměl, co to slovo znamená, ale chápal, co mu chce kamarád říct. Kdysi měl partu chlapů a ta si to s každým, kdo mu byl nepohodlný, dokázala vyřídit. Teď neměl nic, jak se zdálo, tak ani pořádný firewall.

„Lidi jsou hackeři cizích životů,“ pokračoval Rosík, který začínal jako počítačový programátor a nyní vlastnil jednu z největších softwarových firem. Speciální software, to byla jeho specialita. Nač si vzpomenete, co potřebujete... To bylo jeho heslo. V počátcích podnikání pomáhal i Dobřanskému, ale pak z neznámého důvodu jejich spolupráce skončila.

„Napojí se na tebe a začnou tě vysávat. Manipulují tebou, vkládají do tebe své malé programky a ty pak poskakuješ podle nich,

aniž něco tušíš. A to všechno proto, že lidi bezstarostně vystavují svá data a nechávají ty druhé, aby se jich snadno zmocnili.“

Pavel Rosík byl dvakrát rozvedený a říkal, že to je právě díky tomu, že včas odhalil takové hackery ve svých ženách. A v jejich milencích. Dobřanský ho kdysi na střední škole považoval za blázná, který to nikam nedotáhne. Už tehdy blouznil o sítích, jimiž je svět propojen a o jejich vykrádání. Vykládal o existenci čehosi, co se později nazývalo internet, a to už v pravěku. Až mnohem později Dobřanský pochopil, že za Rosíkovým bláznovstvím se skrývá mnohem jasnější představa světa, než jakou kdy ve své snaze obchodovat s ojetými auty, vyjetými oleji a nezaplacenými dluhy měl on sám.

O jiném spolužákovi naopak nikdy nepochyboval. Vladimír Korpíšek se stal vyhlášeným chirurgem, který se specializoval na operace prostaty. Vlivní a bohatí si u něj podávali dveře. Není divu, že když se občas scházeli, cítil se mezi nimi v poslední době jako chudý příbuzný.

„To byste nevěřili,“ řekl jim Korpíšek, když se po dlouhé době sešli opět všichni tři na večeři, „jak chirurgie pokročila. Za chvíli už budu jen sedět u počítače a koukat, jak roboti řežou za mě. Nalistuji si v programu příslušnou operaci, vyplním pár údajů a pak už jen kliknu... a za hodinu dvě bude hotovo. Přesně na milimetr. Jenom na to tu a tam dohlídnou, aby se neřeklo.“

Dobřanský si pomyslel, že zatímco tu Korpíšek vysedává a láduje se lososem, tak právě teď se možná nějakému chudákovi vrtá v prostatě jakýsi robot. Představil si robota Emila z dětských pohádek s anténou trčící z hlavy a s rukama jako lopaty. Nebo jednoho ze svých chlapců, jak jim kdysi říkal, nemluvného vymahače dlužných částek, který nakonec za podivných okolností uhořel v jednom z jeho aut. Krátce nato dostal Dobřanský výhrůžný dopis. Takových dopisů tehdy dostával spoustu a nemohl se kvůli jednomu dopisu zastavit. Tehdy šlo

o hodně. Ze smrti toho chlápka mu tak na konec zůstal stejný pocit, jako by šlo o vyřazení starší verze robota z provozu.

„Vidíš, co bys byl bez nás,“ řekl Rosík. „Počítače...“

„A orgány – ty se budou nahrazovat jak na běžícím pásu,“ zasnil se urolog. „Dali byste svůj orgán? Představte si, že ještě žije vaše srdce, ledvina, plíce... Zatímco noha už shnila nebo je z ní popel. Úplně odejít z tohoto světa bude čím dál tím těžší.“

„Počítače taky všechno uchovají.“

Korpíšek byl navzdory svému jménu značně korpulentní a jeho hlas se rozléhal po celé restauraci. Od vedlejšího stolu na ně upřela zvědavý pohled hubená čtyřicátnice. Při chirurgových slovech totiž pocítila podivnou touhu. Ta se ještě vystupňovala, když slyšela o ostře vedených řezech, milimetrové přesnosti, nepatrném krvácení a malém poškození okolních tkání. Kdyby jí takhle někdo dokázal opíchat, pomyslela si, a Korpíšek se v tu chvíli v jejích představách přenesl na místo, kde dosud seděl nevýrazný padesátník s pleší. Představila si dlouhé pohyby směřující nevyhnutelně, ale pomalu a s nesnesitelnou přesností k jejímu orgasmu. Orgasmus je nepřetržitě přítomen v hloubi lidských těl a je jenom potřeba ho co nejdříve odhalit, pokud možno bez těch zbytečných, neohrabaných a neobratných, oslintaných a udýchaných komedií, které se okolo toho většinou objevují, bez upachtěného tření a amatérské manipulace s genitáliemi. Znovu se v ní prudce vzdmula její letitá nechuť k nedokonalosti lidských výkonů, s nimiž se musela jako vrcholová manažerka neustále potýkat. Od studií a pobytu na koleji, ale vlastně už od dětství, ji lidé jen iritovali. Slibovali, vtírali se, předstírali – ale ve skutečnosti přinášeli jen neustálé váhání a vlažné nasazení. Pláné plkání či prázdné nakrucování. Mizerné výsledky, nad nimiž se navíc ještě naparovali jako krocani. Jen málo z nich dokázalo věc dotáhnout do konce, riskovat a jít na samotný kraj propasti, nezastavit se ve stra-

chu někde v polovině cesty. Strávila půl života jen tím, aby si z jejich hemžení vybrala aspoň pár trochu snesitelných.

„Já klidně, aspoň to někomu pomůžu,“ pokračoval velkoryse Rosík. „Co bych se ale v žádném případě nenechal, to je pitvat.“

„Taky to přece pomůžu, vědě, studentům...“

„Já jsem slyšel,“ řekl Rosík, „jak s mrtvolami zacházejí. Vtipkují o nich, pohazují s nimi a nakonec z vás jsou jenom kousky, nichž chtějí poskládat to, co k tomu vedlo...!“

Vedle u stolu opět něco upadlo. Plešatící padesátník hleděl na nůž u své nohy. Jeho partnerka mu věnovala pohrdavý pohled a mávla na číšníka, aby přinesl nový.

„A poznají vždycky, na co člověk umřel?“ zeptal se Dobřanský, který po celou dobu myslel na něco docela jiného.

„Většinou. Ale pokud jde o mě, tak k čemu by mi to bylo, vědět na čem jsem umřel, když už budu mrtvý,“ namítl Korpíšek.

„Smrt má mít své tajemství,“ přisadil si Rosík.

Dobřanský celou tu dobu myslel na to, jak má zase plno peněz a jak si jich tentokrát užije ještě lépe.

Snažil se už několik měsíců vymyslet, jak by se své manželky Ladislavy zbavil. Dříve by to bylo až trapně jednoduché, s těmi roboty s nehybnou tváří, se zarostlými muži ostře řezaných rysů, kteří přišli bůhví odkud a bez zbytečných otázek pro něj pracovali. Dříve měl dost peněz a krásná manželka byla k penězům přiměřený doplněk. Bez peněz se ovšem vraždí těžko, stejně jako se bez nich špatně žije. Snad jen těm, kteří žijí či spíše jenom přežívají díky tomu, že ten druhý nemá dost peněz právě na jejich vraždu, může takový stav vyhovovat. Jenže Dobřanskému se dlouho hnusila představa, že by jako mnozí chudí lidé zabíjel sám a vlastnoručně. K tomu se bál, že by něco zpackal. Zapomenutý otisk, kapka krve, jed přetrvávající v těle oběti. Nakonec došel k závěru, že to je buď a nebo. Musí to risk-

nout. Navíc kdyby manželku nemohli pít, mohlo by se to zjednodušit. Během toho večera se mu díky Rosíkově poznámce začalo cosi rodit v hlavě, a to cosi byl plán inspirovaný Rosíkovými slovy.

„Měli bychom nabídnout své orgány,“ řekl druhý den večer své ženě. Seděli v prostorném obývacím pokoji své vily a pili kávu.

„Měli bychom svá těla zabezpečit, aby se jen tak bezcílně nevytratila ze světa.“

„Jak to myslíš, bezcílně?“

„No a kdyby už naše orgány nebyly k ničemu, tak odevzdat tělo aspoň k pitvě.“

Dobřanská, která ani chvíli neztrácela čas a vymýšlela další diety, zdvihla oči od monitoru laptopu a pohlédla na manžela. Na monitoru se nejrůznější byliny a kamínky točily v kruhu, aby vytvořily návod pro nějakou novou oběť, která si napsala o radu.

„Pitva je něco jako pohřeb. Ještě víc. Odhalí smrt nebo pomůže živým.“

Dobřanský se díval na manželku, která se zase otočila zpět k monitoru.

„Tanec lesklých nožů, vrčení cirkulárky odkrývající mozek, pečlivá analýza přinášející vysvětlení příčiny smrti. Orgány vynešené na světlo a odhalená tajemství. Byly to ucpané tepny nebo snad bělavý tuhý nádor ničící nějaké životně důležité místo či jen náhoda krevní sraženiny...“

Dobřanský trochu opakoval Korpíškova slova, trochu si vymýšlel.

Ladislava Dobřanská se dál dívala na obrazovku, ale její ruce s prsteny ležely nečinně na klávesnici. Představa nože nořícího se po smrti do jejího těla se jí nelíbila a už vůbec se jí nelíbilo, že by někdo měl z jejího těla vynášet ven jeho tajemství. Zachvěla se, i když věděla, proč to Dobřanský říká.

„Stejně to nebudeš vnímat, nebudeš nic cítit, zbude z tebe jen zápis...“

Pítevní protokol, vybavilo se Dobřanskému přesné slovní spojení, jak ho slyšel od Korpíška.

„Tam si lze přechíst, proč a jak člověk umřel.“

„Já něco takového nemám v nejmenším úmyslu.“ Vypadala vyděšeně.

„Copak se tě budou pak ptát? Prostě tě po smrti naloží na vozík – a šup, už tě vezou na patologii.“

Dobřanský vstal a přistoupil zezadu ke své mladé ženě. Rukama se dotkl její šíje a lehce stiskl. Co v jejím těle je jeho? Trochu jeho slin, trochu spermatu – možná někde něco z toho v ní uvízlo. Proniklo do buněk. Možná takový ten virus, který způsobuje bradavice. Nebo rakovinu. A něco z ní zbylo v něm. Hlavně je její tělo z obilí, kuřat a ryb či dokonce prasat a krav, dokud je ještě jedla. Z luxusních večeří, na které ji kdy si zval.

Lehce jí přejel rukama přes řadra. Možná trochu malá, ale to mu nikdy nevadilo.

Jakou má její tělo hodnotu? V duchu počítal – ještě pár let by bylo dobré pro sex a pro pornografii. Ještě déle jako zdroj orgánů. Kolik by to hodilo? Za jedno číslo s klientem tolik a tolik, za jeden film... K tomu dvě ledviny, jedno srdce, dvě rohovky, plíce...

Pro Dobřanského byla jeho žena už jenom zbytečnou překážkou mezi ním a penězi. Hodnotu nemá její tělo a život, ale pouze její smrt. Skoro spolu nespí a pokud k tomu přeci jen někdy dojde, Dobřanský se mezi jejími stehny cítí jako v pasti, která může každou chvíli sklápnout. Orgasmus je jen cestou ven, vyklouznutím z nebezpečné propasti, propustkou vydrženou pár pohyby a předstíráním.

Byl proto překvapen, když se k němu otočila a stiskla mu rozkrok. I přes dvě vrstvy tkaniny kalhot a slipů k němu dolehly její naléhavé prsty. Během chvíle byl jeho penis venku.

„Není přece možné, aby naše těla takhle skončila. To nemůžeme dopustit. Přece musí existovat nějaká možnost, jak tomu zabránit – ano, jistě je to možné. Sepíšeme prohlášení a oficiálně ho podepíšeme!“

Nechala jeho ztopořený úd a otočila se zpátky k počítači. Za chvíli měla text napsaný.

„Podívej, už jsem to načrtla a co nejdříve s tím dojdeme k notáři. Žádné pitvání, žádné orgány, nic. Prostě kdyby přišla smrt, tak se v nás nikdo hrabat nebude. Žádnéj úchyl, co si šel řešit mindráky na medicínu.“

Rychle ho přelétl očima s penisem netečně visícím z kalhot.

Za pár dnů prohlášení podepsali před notářem. Nikdo nesmí s jejich těly po smrti manipulovat jinak, než za účelem pohřbu či kremace. Zejména se jejich těla nesmí otvírat, ať už noží či pilami nebo sekýrami, a to ani mechanickými, ani laserovými či jinými, a nesmí se z nich nic vynášet a odnášet, odstraňovat či naopak zase něco vkládat či dokonce nahrazovat. Tělo nesmí být ponecháno nahé na veřejnosti či v otevřeném prostoru a musí být přiměřeně, a jen po nezbytnou dobu uskladněno. Notář kýval hlavou, dobře ví, co tím vším měli na mysli. Už několikrát takové věci vyřizoval, a tak jim sám pár formulací nabídl. Oni jistě ještě dlouho neumřou. Naopak, takové věci smrt spíše oddalují, usmíval se, když odcházeli.

Teď mohl Dobřanský konečně přistoupit k uskutečnění plánu. Ačkoliv hořel netrpělivostí a srdce mu bušilo a dychtivost mu vyrazela všemi póry jako kapky potu, věděl, že musí ještě počkat. Zatím si může vyzkoušet, jestli to hlavní bude opravdu fungovat. Začal se chovat jako muž, jehož firewall je natolik dokonalý, že může přejít do útoku. Pozval Rosíka na večeři a pochlubil se mu, jak dobře si teď vede. Po dlouhé době má pocit, že zase svůj život řídí, že už není ve vleku událostí. Je to zase on, kdo rozhoduje, a to nejen o životě, dodal významně. Víc mu neřekl, jen se na něj dlouze podíval. Rosík chápavě pokyvoval. On to dobře zná, dobře zná ten pocit, když člověk cítí, že vítr se zase obrací a opírá se do plachet. Je to úžasný pocit, plácali se po ramech při sklenici vína.

Korpišek s nimi nebyl. Má prý novou milenkou. Není sice zrovna nejmladší, ale zato prý mu dokonale vyhovuje. Rosík spiklecky zamrkal. Nechává ho dělat to, co on má nejradši... Pak se zasmál. To víš, Vláda, vždycky to byl prasák. Připili si na jeho zdraví.

Domů se Dobřanský vracel ve výborné náladě. Musel se smát, když si vzpomněl na Rosíkovo přikyvování. A jak mu víno chutnalo! Kde jsi nechal firewall, ty chytráku, uchechtával se. Ještě ve dveřích vily, kterou musel nechat přepsat na svou ženu, aby mohl splatit své dluhy, se cítil skvěle. Když to všechno vyjde, za pár týdnů z něj bude šťastný vdovec. Už slyšel ty drbny z ulice, jak mudrují, že aspoň jednou nebyla spravedlnost slepá. Brala si ho pro peníze a myslela si, že si bude užívat – ale pánbůh si ji našel.

Měl žízeň. Z lednice vyndal láhev minerálky a nalil si ji do sklenice. Jakmile se první bublinky oxidu uhličitého dotkly skla, Dobřanský cítil jakési prasknutí. Nejprve myslel, že to je sklenice, protože měl mokré prsty. Jenže sklenice přetékala, protože do ní stále lil minerálku. Prasknutí bylo někde v hloubce, v něm samém. Nevěděl sice, odkud se ozvalo, ale věděl, že něco není v pořádku, a to něco hodně důležitého. Srdce, mozek, nějaká ta Korpiškova sraženina... napadalo ho. Zavolal na ženu. Zdálo se mu, že právě procházela kolem kuchyně.

Zavolal ještě jednou. Byla to opravdu ona. Po chvíli vešla do kuchyně a sklonila se k němu.

~~~~~

„Už byste ho nezachránila, byl mrtvý aspoň hodinu. Možná, kdybyste byla doma a volala hned, jak to začalo. To víte, srdce,“ řekl jí neoholený doktor, který přijel se záchranou. „Váš muž byl trochu obézní a jestli měl i vyšší tlak nebo cholesterol... I ti mladší to někdy odnesou. Není to první případ, který jsem viděl.“

Dobřanská pokývala. Vždycky mu to říkala, že má jíst jinak. Vždyť ona se tím tak trochu zabývá.

„Pitva nám to potvrdí.“

„Jaká pitva? To ne! My s mým manželem jsme se před časem rozhodli, že v žádném případě se nenecháme pitvat. Snad jenom ve výjimečném případě – ale sám jste přece říkal, že to je banální. Nic mimořádného.“

Lékař se na ni překvapeně podíval.

„No ano, ale přeci jen... Náhlá smrt – v každém případě to záleží na dalším rozhodnutí.“

Když sanita odjela, Dobřanská rychle vytáhla jeden ze svých telefonů z tašky a nervózně zmáčkla tlačítko s devítkou.

„Chtějí ho pitvat, představ si, že ten doktor mluvil o pitvě. Samozřejmě, že jsem mu to řekla, ale nebral mě moc na vědomí.“

Chrlila těch pár vět pořád dokola.

„Hlavně klid. To se všechno dá zvládnout,“ ozvalo se na druhém konci. „Hned ho pitvat nebudou. Než vezmou do ruky nůž, tak to s notářsky ověřeným prohlášením vyřídíme. Stačí to až ráno, mně se chce hrozně spát, sotva stojím na nohou. Není mi dobře, asi jsem to přehnal s pitím.“

Dobřanská se trochu uklidnila. Byla překvapená, jak ji tak jednoduchá smrt rozrušila. Přitom neudělala nic jiného, než jindy. Jenom mu směs po malých dávkách přidávala do jídla a pití. Netušila, že to bude fungovat tak rychle. Rozpočítala to na několik týdnů. Nechtěla, aby cokoliv bylo nápadného.

Přesto to bylo jiné – tentokrát šlo o člověka, kterého znala. Navíc viděla výsledek na vlastní oči. Dosud to brala jako jednoduchou věc. Konec konců, smrt žije kdesi v nás a jde jen o to ji najít a usnadnit cestu ven. Bez zbytečného trápení a zbytečných složitostí. Spousta lidí v sobě smrt dusí a nechce ji pustit. Místo toho čeká na nejrůznější nechutné nemoci, dávení, kašlání, sípání a ještě i pak se smrtí bojuje. I ti bledí, žlutí, modří či popelaví, bez dechu či bez schop-

„Hlavně klid. To se všechno dá zvládnout,“ ozvalo se na druhém konci. „Hned ho pitvat nebudou. Než vezmou do ruky nůž, tak to s notářsky ověřeným prohlášením vyřídíme. Stačí to až ráno, mně se chce hrozně spát, sotva stojím na nohou. Není mi dobře, asi jsem to přehnal s pitím.“ Dobřanská se trochu uklidnila. Byla překvapená, jak ji tak jednoduchá smrt rozrušila. Přitom neudělala nic jiného, než jindy. Jenom mu směs po malých dávkách přidávala do jídla a pití.

V autě později našli zcela ohořelé tělo. Identifikace dala trochu práce, ale nakonec Ladislavu Dobřanskou bezpečně rozpoznali. Pod autem našli zbytky nálože, která byla na dálku odpálena mobilním telefonem. Pro policii se případ dále zkomplikoval ve chvíli, kdy přišli na to, že pár hodin před tím zemřel i její manžel, Ladislav Dobřanský. Ten Dobřanský, okolo něhož se už před lety děly podivné věci, jak poznamenal jeden z mladých talentovaných policistů.

nosti udržet stolicí, pořád ještě bojují. Někteří však nechtějí. A pro ty je tu ona; ona jim s tím pomůže, prokáže jim službu, o níž tolik stojí a kterou jsou ochotni dobře zaplatit. Proto si objednávají její účinné byliny. Nechtějí se trápit sami nebo nechtějí, aby se trápili lidé okolo.

Dotklo se jí, že ji ten doktor považoval za hysterku. Nejspíš si představoval, že je nešťastná ze smrti manžela a že jí vadí, že by se někdo hrabal v jeho těle. To je směšné. Má za sebou dva semestry medicíny a v nich pitvy. Opět se jí potvrdilo, co pochopila už za těch pár týdnů strávených na lékařské fakultě. Doktoři jsou lidi bez fantazie. Ty jejich představy! Kolikrát selhali v léčbě jejích klientů jenom proto, že si nedokázali představit, že neléčí nějakou banální nemoc z učebnice, do níž se snažili za každou cenu napasovat všechny neobvyklé příznaky, nýbrž že bojují s vůlí někoho jiného. A kolikrát selhali v posteli!

Přesto by nějaký takový zanedbnec mohl její plány zhatit. Nikoliv svou chytrostí, nýbrž díky pečlivě pěstované ztuhlosti svého myšlení. To nemůže dopustit. Už podruhé během chvíle se jí zmocnila panika. Jakmile odvezli tělo Dobřanského, rozběhla se do garáže. Klapání podpatků se rozléhalo prázdnou vilou. Chce mít co nejdříve u sebe ověřené prohlášení o tom, že její manžel si nepřál pitvu. Zajede do banky, kde obálku společně uložili do bezpečnostní schránky. A kdyby někdo chtěl trvat na pitvě, bude mu tak dlouho mávat tím papírem před obličejem a vyhrožovat soudem, až se ten chudák roztřepe hrůzou, co by musel platit za soudy a pokuty.

Místo do garáže vyběhla ven, kde stálo auto jejího muže. Je to stará ojetina, památka na dávné lepší časy, ale zato nebude muset zbytečně manévrovat na úzkém výjezdu z garáže. Napadlo jí, že takový spěch není asi nutný, že by dokonce mohl být nápadný, ale přesto se nedokázala zastavit a za chvíli se řítla do centra města, kde banka dvacet čtyři hodin poskytuje bezpečnostní schránky pro nečekané a naléhavé případy.

Ujela dalších pár set metrů, když se auto najednou proměnilo v ohnivou kouli. Svědků bylo v noci málo, takže nebylo jasné, jestli spáči byli probuzeni ránou způsobenou explozí nebo až tou, která vznikla nárazem do jejich aut zaparkovaných u chodníku. Jedna žena líčila, jak viděla, jak se ulicí řítí cosi ohnivého a jak plameny šlehají až do druhého patra (vracela se právě od svého milence a měla trochu vypito) a v plamelech je slyšet nářek a zároveň v nich cosi tančí, jakýsi zloduch, který právě uniká z těla.

V autě později našli zcela ohořelé tělo. Identifikace dala trochu práce, ale nakonec Ladislavu Dobřanskou bezpečně rozpoznali. Pod autem našli zbytky nálože, která byla na dálku odpálena mobilním telefonem. Pro policii se případ dále zkomplikoval ve chvíli, kdy přišli na to, že pár hodin před tím zemřel i její manžel, Ladislav Dobřanský. Ten Dobřanský, okolo něhož se už před lety děly podivné věci, jak poznamenal jeden z mladých talentovaných policistů. Proto se celou věcí začal zabývat elitní tým vyšetřovatelů vedených kapitánem Mařasem.

Tělo Dobřanského bylo na rozdíl od těla jeho manželky dobře vychlazené. Nalezli ho v márnici pohřebního ústavu, kde skončilo poté, co se lékaři rozhodli, že není důvod ho pitvat. Diagnóza pro ně byla úplně jasná. Zaměstnanci pohřebního ústavu byli rádi, že si ho policie odvezla, protože se k němu už dva dny nikdo nehlásil a nevypadalo to, že by na tomto těle či spíše na jeho likvidaci a rituálech, které ji provázejí a dají se nejsnáze ošidit, nějak vydělali. Štafetový kolík těla převzali policisté, kteří ho převezli na soudní lékařství. Hodně si od pitvy slibovali, protože by podle jejich názoru mohla vnést světlo i do případu smrti Dobřanské. Čekalo je zklamání.

„Nespletlí jste se?“ křičel vztekle kapitán Mařas do telefonu, když mu zavolali výsledek pitvy. Prošedivělý policista procházel v poslední době obtížným obdobím a chtěl případ co nejrychleji vyřešit.

„Infarkt myokardu, byl to obyčejný infarkt myokardu,“ opakoval soudní patolog. „Nic nápadného, v břiše plno tuku, v krvi plno tuku, cévy zkoratělé a v jednom místě přímo ucpané. V krvi alkohol, v žaludku dobrá večeře – nebyla totiž ještě moc ztrávená – ale jinak nic. Co jste čekal, kapitáne,“ ptal se jako vždy patolog sarkasticky a líčil, co naposledy Dobřanský jedl.

Mařas chodil sem tam po kanceláři. Bylo to lepší než sedět. Bolela ho záda a sezení bolest ještě zvyšovalo. Červenou fixou psal na bílou tabuli.

„Co vlastně o těch Dobřanských víme? On dříve podnikal, ne zrovna v rukavičkách, ale nikdo mu nikdy nic nedokázal. Ona byla taková lepší kurvička, chvíli studovala vysokou školu, natočila i pár pornofilmů, ale pak to skončilo. Najednou z ní byla vzorná manželka. A úspěšná podnikatelka.“

Odmlčel se a hleděl na svůj malý tým. Na chvíli zapomněl na bolest.

„Co ta ženská doopravdy prodávala? Bylinky, čajičky...“ zvýšil najednou hlas. „A na tom že vydělala milióny? To vykládáte své babičce.“ Mařas kroutil hlavou.

Na tabuli napsal červenou fixou DROGY a k tomu dva vykřičníky. Pak zelenou fixou dva otazníky.

Policejní komando se rozjelo do opuštěné vily. Zabavili počítače, faktury, prohledali i knihy a skříně. Ve sklepech našli podivné pytlíky se zrním, listím a nažloutlým práškem. Prošli stovky adres klientů. Pár desítek z nich už nežilo. Všechno odvezli do laboratoří a čekali na výsledek.

Mezitím byl Mařas ponořen ve svých úvahách a polykal jeden prášek proti bolesti za druhým. Talentovaný policista se zakousl do vyšetřování. Nechodil domů, sotva spal a zřejmě ani nesouložil, ale hlavně že prozkoumal vše, co se dalo. Odškrtoval si v seznamu – manžel, milenci, manželovy milenky... Najednou se zdálo, že je na stopě.

„Víte s kým měla Ladislava Dobřanská poměr?“ vpadl do Mařasovy kanceláře.

Hlas mu přeskakoval vzrušením. Mařas seděl nehybně ve svém křesle, byl bledý a hleděl z okna. Policista se na chvíli zarazil, ale pak hned pokračoval.

„S Rosíkem, tím milionářem, který před pár dny náhle zemřel. Navíc to byl spolužák jejího manžela a zpočátku s ní dokonce i podnikal. A ten Rosík se s Dobřanským krátce před jeho – vlastně jejich – smrtí sešel. No není to náhoda, chtěl jsem říct, není dost podivná náhoda? Bohužel je už po kre-maci.“

„Tak to prověřte,“ řekl Mařas automaticky bez velkého zájmu. Prověřit, zjistit, zaprotokolovat... Ještě že člověk má po ruce nějaká slova, jimiž může na chvíli pozdržet skutečnost. Sice jen na chvíli – ale co když i chvíle teď má cenu takřka nekonečnou?

V ruce držel jakýsi papír a četl si ho pořád dokola. Snažil se mu nerozumět, i když to nebylo dost dobře možné. Měl za sebou ošklivou noc, a tak chvílemi klimbal v křesle. Dnes usnul až někdy k ránu, ale spánek stejně za nic nestál, probudil se zpocený a s vyschlým hrdlem. Záda bolela čím dál víc a moč se mu zdála podivně temná.

„Prověřte všechny spolužáky. Ale nerušte mě, pokud jsou všichni naživu.“

Policista poslušně srazil podpatky, ale za pár hodin se objevil znovu. „Nejsou, nejsou! Všichni nejsou naživu!“ Už ani nedokázal skrývat svou radost. Čím víc mrtvých, tím lépe. Mrtvola znamená stopu a po stopě lze běžet jako dobře vycvičený pes. „Nějaký doktor, kapacita na ptáky nebo co... Jak se jenom jmenoval...“, snažil se najít v obálce papír s jménem další oběti.

„A co s ním je?“

„Mrtvej. Udušený. Nesu fotky.“

Mařas se mrkl na fotky, které před něj mladý policista rozhodil na stůl. Když se podíval blíž, pocítil ostré bodnutí v podbřišku. Větší než obvykle.

„To je přece doktor Korpíšek!“

„Vy ho znáte?“

„Ale to přeci není žádný ornitolog či co jste to povídal.“

„Je to urolog,“ kouknul policista vítězně do papíru. „Neříkal jsem ornitolog. Neříkal jsem vůbec nic, jenom...“

Mařas ho přerušil. Koukal na nahého Korpíška, na jeho zbrunátnělou fialovou nateklou hlavu, roztažené nohy, úd čímsi obtočený, při bližším pohledu viděl, že se jedná o jakousi rafinovanou verzi kozelce, do níž byly zapojeny i genitálie. Hrozná smrt.

První myšlenka byla, že mu to udělal nějaký pacient, kterého špatně operoval. Třeba mu omylem ufíkl ptáka, napadlo ho, ačkoliv na vtipkování na rozdíl od svého podřízeného neměl vůbec náladu. Co když je to první z rituálních masových vražd doktorů? Co čeká srdcaře, plicáře... S jistým uspokojením si vzpomněl na soudního patologa. Hned ho zavolá a přestře mu svou teorii. Uvidíme, jestli budeš pořád tak vtipnej, pomyslel si.

„To znám,“ byla první patologova slova, sotva viděl fotky. „To jsou docela běžné praktiky...“

Patolog se trochu zarazil a k Mařasovu údivu i začervenál.

„Prostě muž se takto uváže, a pak se trochu dusí a záleží přitom na tom, jestli mu zrovna stojí nebo ne... Erekcce,“ přešel patolog k odbornější mluvě a trochu se uklidnil, „napíná škrtdlo přes takový speciální převod – vy to neznáte? Přidušení zvyšuje rozkoš. No já vím, je to někdy úděš, co lidi absolvuji, aby si prožili pár vteřin slasti. Jak hluboko si musí sáhnout kvůli svému orgasmu. Odkud ho musí vydolovat... Jiní to ovšem na druhou stranu hodně odbývají.“

Mařas pocítil opět bodnutí někde u močového měchýře. Za dva týdny má jít na operaci. Rakovina. Korpíšek mu měl vyndat prostatu. Kus těla, který dosloužil a teď místo toho hrozí záhubou. A věhlasný chirurg je mrtvý. Mařas mu to přál, i když si uvědomoval absurditu takového přání. Přál mu to, protože místo aby myslel na jeho prostatu, tak si zahrával. Zkušený lékař by si takové věci měl odpustit, řekl si Mařas přísně.

V okamžiku promoce by si měl najít jiné, bezpečnější úchylky. Kdo ho teď nahradí, kdo bude operovat místo něj? Člověka jen tak jiným člověkem nenahradíš, kdyby šlo o robota, tak možná, ale člověk, to je chuchvalec úplné jedinečnosti, vzpomněl si na jakýsi citát.

„Já myslím, že někdo chtěl oddělat toho Dobřanského,“ řekl patolog na odchodu. „Dobřanská se tam jenom připletla. Škoda jí, byla to pěkná ženská, aspoň podle toho, co jsem viděl. Sice trochu tuctová, ale s náznakem talentu. Kdybyste chtěl, mám jeden takový film...”

Mařas mávnul rukou. Žádnou erekcí si teď nemůže dovolit. Kdoví, jestli by jí vůbec dosáhl. Zamknul dveře a povzdech si. Mladý policista kromě fotek přinesl ještě jednu obálku. Byla z laboratoře. Roztrhl ji prstem, i když bez dychtivosti. Žádné drogy. Ze složení prášku a bylin, stejně jako z korespondence a poznámek se vynořoval pravý předmět jejího podnikání. Tušil ho už dříve. Eutanázie. Umožnit umřít těm, kterým se žít nechce, stejně jako těm, kteří mají až pokrk živorenění na samém okraji života, k němuž je připoutalo urputné úsilí vědy, jenž chce jakékoliv umírání co nejvíce a hlavně co nejdéle probádat. Vyzkoumají jednu nemoc a dají šanci nemocím novým, přinášejícím ještě rafinovanější utrpení. Tak si to aspoň Mařas vysvětloval. Horoskopy, bylinky – to byla pro Dobřanskou pouhá zástěrka.

Mařas byl zkušený policista, který dobře věděl, jak se na smrti vydělává. Hranice mezi životem a smrtí, někdy křehká a jindy naopak podivně tuhá a vzpurná, je místem, které odjakživa přitahuje peníze. Bojují na obou stranách. Přesto Mařase zamrazilo, když si uvědomil, že jsou to vždy peníze pro někoho jiného. Ten, kdo umírá nebo má umřít, je v tomto střetu sám o sobě zcela bezcenný. Je pouhým naprázdno se točícím kolečkem v mašinérii lidství.

Našel si webové stránky již neexistující firmy LD. Stránky jsou možná zaplacený ještě na pár měsíců, a tak stále budou chodit ža-

dosti různých zoufalců o horoskop i smrtící koktejl. Měli by je nechat soudně vypnout.

Četl si nabídku a chlácholivá slova a skoro litoval, že Ladislav Dobřanský nemůže napsat, aby mu taky něco namíchala. Jenže je přeci jenom policista. Měl by nejprve zjistit, kdo chtěl Dobřanského zabít. A proč. A hlavně ho chytit, obvinít a poslat za mříže. Nejspíš to byl někdo, s kým zkřížil své cesty v minulosti. Někdo, kdo se mu mstí. V minulosti byl Dobřanský zodpovědný za smrt jednoho ze svých lidí. Poslal ho v podstatě na smrt, auto vybuchlo, chlápek uhořel. Je to ve spisu, který mu teď leží na stole. Potřeboval tehdy zamést stopy a lidský život má přece tak nejasnou cenu. Je to takový bianco šek, který se narychlo vyplní až ve chvíli smrti.

Bude asi těžké to prokázat, ale tolik věcí v životě se dá zvládnout – a tak málokdy se opravdu chce, povzdech si.

Co z toho však zvládne vyšetřit mladý talentovaný policista? Je zatím snaživý jako robot, který se raduje z toho, z čeho by ostatním bylo na blití, kdyby to ještě vnímali. Až časem jako ti ostatní pochopí, že často je lepší mít oči zavřené. Nevyšetřovat. Předstírat neschopnost, ztrátu důkazů a protahovat vyšetřování až k hranici promlčení a k úlevě z rezignace.

„A co já, v čem jsem jiný já,“ pokračoval kapitán Mařas v neproduktivních úvahách, „v čem jsem tak neobvyklý, v čem bych mohl být nenahraditelný?“

Seděl ve svém křesle a opět hleděl na jeden jediný bod kdesi venku na nebi. Nebyl snad dříve jako mladý policista taky takovým snaživým automatem? A není teď už jenom opotřebovaný a vyhořelý, osamělý i se svou tuctovou nemocí, tuctovými problémy, všedními příjmy...

I on je takovým robotem, ničím víc, než jedním z mnoha miliard hodně nedokonalých, zmršených robotů, kteří po tisících umírají na pár nemocí, protože byli při výrobě ošizeni. Namontovali jim špatnou prostatu – asi byla laciná a nechtělo se jim vy-

mýšlet, jak tak obyčejný proces jako stříkání semene zjednodušit. Dali jim špatnou prostatu a k tomu nesmyslné nadšení, aby bezhlavě sloužili tomu, kdo je jako první oblbne. A tak celý život sloužili a ejakulovali a když dosloužili a dostříkali, nezbyvá jim než čekat na to, jaký prográmek se v nich zapne, aby je odtud vykopal. Jak moc to bude bolet, jak moc v tom bude ponížení. A kolik se v tom protočí peněz.

A Rosík? Tady je to špatné. Mrtvola po kremaci v malé urně a pravděpodobný vrah taky mrtvý. Mařas byl přesvědčen a jeho přesvědčení šlo za hranice analýz a dedukcí, že ho zabil Dobřanský. Věděl, že se mu tahá se ženou. Věděl nebo aspoň tušil, že se ho chtějí zbavit. Tak se naposledy v životě vzeplal k velkému činu – a předběhl je. I když jen na cílové rovině, o níž v tu chvíli nikdo z nich nevěděl, že je cílová. A hlavně co doopravdy znamená být v cíli.

Použil nejspíš něco z látek, které ukradl své ženě. Musel dobře vědět, čím se zabývá, a Rosíka otrávil. Prášek do vína ve vysoké dávce. Kdo by měl podezření. Ty látky, které Dobřanská používala, narušují činnost srdce, psali z laboratoře. Srdce se zblázní, tepe o sto šest nebo spíš o dvě stě šest, a na jednu to nevydrží a pukne. Jenže to není nic neobvyklého, srdce pukají pořád, tak kdo by se tím zabýval.

Dobřanský ostatně jenom udělal to, co hrozilo jemu samému. A udělal to dříve. Mařas pocítil bezmála obdiv k tomu, jak se postavil hrozící smrti. Chtěl zabít smrt. Jenže smrt, která nejprve měla lidskou podobu, ho nakonec stejně dostihla, protože smrt používá na tisíce převleků. Smrt je hacker našich životů.

Mařas vyndal ze zásuvky pistoli a položil ji před sebe na stůl. Pak zavolal na mladého policistu.

„Sežeňte auto, jedeme za rodinou toho chlapa, který kdysi umřel ve službách Dobřanského. Pak se mrkneme na chudáka Korpíška. To by bylo, abychom aspoň něco nevypátrali.“

Mediální (po)věstník

Aktuálně, skoro (T)týdně

„Eurosmmlouva vyjela ze soudního depa. Do depa sněmovny. – Poslanci porcovali medvěda, nejvíc dostal zase Orel. – Reportáž z města, které už není. Sežehl jej oheň. – Hillary přijela do Asie, Kim bouchá do stolu a slaví. – Přízrak z Mnichova ožil: Sportovci pod palbou teroristů.“

Pozorný čtenář znalý světa médií a tematiky této rubriky jistě bryskně odhalil, že má tu čest s vybranými titulky objevivších se v jednom českém médiu. Otázka vhozená do pléna ale je, na jakou stranu mediálního spektra charakterizující míru bulvarizace tento zpravodajský (sic!) portál zařadit? Nerozšiřují titulky tak trochu svým vzezřením (především výběrem slov a způsobem, jak jsou použita) už takhle dost omezenou nabídku zpravodajských médií na českém trhu, co se jejich podoby týče? Ať už červená Dnes, modré Lidové, nebo zešířena rozmáchlý (T)ýdeník včetně svých webovek – je to jedno. Kaleidoskop střípkoidní reality poskládaný s pečlivostí hodináře zdůrazňující ZAJÍMAVOST, ZÁBAVU, popř. ještě NEGATIVITU sdělované informace je všude stejný. Jako přes kopírák. Snad ještě ty Konjunkturní se jakž takž drží – dokud ze strany mocného pana majitele nezazní mocné A DOST A JINAK.

Pod čarou: Takže tudy ne-e. Těsně vedle: Výše uvedené titulky pocházejí z (A)ktuální výspy zpravodajské žurnalistiky, se kterou před několika lety vkročila na mediální trh a kde se jí – dle mého – svému předsevzetí dařilo dostát. Že je tomu teď jinak, se halt nedá nic dělat. Infotainment se nám nad hlavami vznáší už dost dlouho na to, abychom ho přestali vnímat jako „něco jiného“, ale naopak jako „standard“. Což se všem zpravodajským kanálům velice dobře daří. Jen to čtenářstvo

trochu připomíná ovečky v boží zahrádce: Trocha trávy, sem tam kytky, spokojenost převeliká. Horší je, když hravost lehká jako pápěří se z hrany skulí jako švestka do nepochopení až hlouposti. Třeba jako s tím libereckým šampionátem: „Temelín českého sportu je tu. Liberec vůbec nejásá.“ Inu, český čtenáři, tu máš zpravodajství, hrej si. Tak jsem jen zvědavá, jestli bude také nějaké „bouch, bác! letí do kouta“.

Morituri te salutant, Facebook

Prý „pomáhá spojit se s lidmi v našich životech“. Stal se z něho fenomén dneška; trochu to připomíná módní trendy Winter 2008/2009 – Spring 2009. Jsou na něm všichni – a kdo není, jako by nebyl. Doslova a do písmene. Jako když tenkrát vtrhly do škol mobily: Kdo ho neměl, byl naprosto out a mezi svými vrstevníky společensky totálně znemožněn. Dneska kdo není zaregistrovaný na Facebooku, tak vlastně vůbec neví, co se děje. Kamarádka tuhle nástěnku nazvala globální drbárnou a požíračkou času; no jen si představte: Už jen ta možnost napsat „co se právě chystám dělat“! A tak si můžete přečíst, že Martin se právě chystá jít běhat, Jana se těší do kina a Aneta zápasí s řasenkou, protože míří na rande. Jako byste byli se svými přáteli na živo a tohle všechno vám zrovna teď říkali! Jenže vy s nimi právě teď NEJSTE! Takové trochu (pseudo)přátelské (pseudo)plkání.

Ale ať jenom neřflám: I já jsem si kdysi svou vystavovací stránku zřídila. Naštěstí nikoliv proto, abych ze svého života udělala vitrínu pro síťov(an)é čumily, ale abych si mohla popovídat se švagrovou, která, t. č. na druhé půlce světa, tuhle nástěnku

používala jako jedinou komunikační cestu k nám Středoevropanům.

Pod čarou: Ovšem švagrová-nešvagrová: Žít na síti odmítám (provedená opatření pro toto rozhodnutí odhalí interaktivní čtenáři po cestě dubnovým Pověstníkem). A tak jsem se rozhodla svou nástěnku strhnout z virtuální zdi.

To byla, pane, psychologická masáž! Po stisknutí tlačítka „Deaktivace účtu“ na mě vyskočily vybrané fotky pěti mých přátel (jen by mě zajímalo, podle jakého algoritmu je ten virtuální šmodrchanec vybral) a pod oční rohovku se neustále cpala věta: „Bára/Martin/Pablo.... Vás bude postrádat...“ Navíc mám jedinečnou možnost „Poslat uživateli Bára/Martin/Pablo... zprávu“ – jakési poslední rozloučení před virtuálním skolem. A aby toho loučení nebylo málo, zamáčknuť slzu pak můžu nad větou pateticky oznamující, že „Vašich 18 přátel již s vámi nebude moci být v kontaktu“. Amen.

Tím ale deaktivční sranda nekončí. Ještě mě čeká vyplnění dotazníku, proč chci vůbec s touhle skvělou službou udělat šmytec. Ke každé možnosti (jestli se třeba necítím na Facebooku bezpečně, nevím, jak ho používat, trávím zde příliš mnoho času nebo mi nepřipadá užitečný) vyskočí tabulka s náповědou typu „Možná se vám bude líbit nová funkce na Facebooku, která vám umožňuje se spojit s více přáteli“ bla bla bla. Kdybych se chtěla s přáteli spojit, tak s tím asi nekončím, že jo. Přepsání dvou nečitelných slov do rámečku (něco jako potvrzovací heslo kdysi dávno při posílání zdarma-SMS z webu) je už jenom třešničkou na strasti plné cestě do virtuální rakve. A že mě fotkoidní chobotnice – globální drbárna jen tak nepustí, dokazuje hned vzápětí po deaktivaci: Mám samozřejmě možnost se pod svým starým loginem a heslem znovu kdykoliv přihlásit a znovu se setkat se svými přáteli, které jsem takto nehumánně odstříhla ze svého života. Tak teď doufám, že mě věta „Doufáme, že se brzy vrátíte“ a výčitky svědomí nebudou v noci strašit moc dlouho.

Reklama ušitá pro naše ouška

Svět marketingu a propagace se může těšit na další bonbonek a další návnadu vhozenou do spotřebitelského rybníka. No jen si to představte (hlásá článek v Marketing & Média č. 9/09): Zákazník bloumá mezi přetékajícími regály nevěda, na co ještě zapomněl a co by měl ještě koupit, když pohledem zabloudí na in-store TV. Chvilí sleduje reklamy, urovnává si myšlenky, když tu

najednou – světe, div se – do ucha se mu vloudí zvuk doprovázející tyto pohyblivé obrázky! Halelujá! Třikrát sláva směrovým reprákům využívajícím nelinearity vzduchu. Provozovatelé křepčí radostí, neb se jim splnil dlouhodobý sen!

Pod čarou: A jsme zase u toho znásilňování, v tomto případě ale nejenom veřejného prostoru, jako se o tom diskutovalo před nedávnem – a pamatuje si na to vůbec ještě někdo? Nebo to už dávno upadlo v zapomnění, když teď frčí ta Obamová jako módní ikona? Teď na řadu přišla také spotřebitelova účta – tedy pokud ji v očích prodejců takový spotřebitel vůbec může mít. A co když prostě nechci, aby mi v obchodáku někdo něco ševalil do ucha? Stačí, že musím registrovat tekoucí krystaly na blikající megaobrazovce nad hlavou. Že bych tedy musela do obchodáků vstupovat nejenom se seznamem, co koupit, v ruce, ale taky se špunty v uších?

HN na cestě k masovému čtenáři

Hospodářky (spolu se svými fanoušky) se mají v květnu na co těšit – čeká je největší změna v posledních letech. A jejich vedení to má skutečně zmáknuté: Nechtějí už být novinami pro byznysmeny nebo uzavřenou komunitu. Novým positioningem se tento nově „moderní a kvalitní“ deník nenápadně vsune do řad širšího publika definovaného jako „všichni chytří lidé“ (citace: šéfr HN v rozhovoru v Marketing & Média 10/09). Na své si přijdou milovníci jednodenních analýz, které jim budou – poctivě zpracované hvězdnou redakcí HN – servírovány na stříbrném podnose. „Nebudeme honit všechny zajíce, které honí ostatní noviny (...) Nepřiblížíme se ani MFD ani LN.

Lidovky ale chceme porazit a chceme jim sebrat čtenáře (...) Budeme pořád prémiová značka, budeme jiné noviny, než jsou ty ostatní, a budeme se zaměřovat na elitu české společnosti.“ Howgh.

Pod čarou: Tak buď to panu šéfr nějak nedošlo, nebo si fakt myslí, že mu to vyjde. Nic proti Lidovkám, resp. jejich čtenářům, ale klást rovnítko mezi ně a mezi čtenáře současných Hospodářek je tak trochu – minimálně a kulantně řečeno – krok dost odvažný. Víc k tomu prozatím netřeba, hyná nakonec ukáže, jak mu to s tím relaunchem vyšlo.

Bible instantně

Portál německého týdeníku Welt je jedním z těch webových mutací tištěného média, které lze považovat za „jakž takž povedené.“ Denní zpravodajství ve dvojí formě (rychlé titulkové „flashe“ a klasické články), vyhledávač, vědomostní kvízy, ankety (ovšem nikoliv na blboidní témata typu Líbí se vám Agáta Hanychová víc s kurdlinama, nebo rovnýma vlasama? – Agáto, není v tom nic osobního, jen jsi mě při psaní napadla zrovna ty), nechybí ani trocha těch bulvarismů a drbárniček, ale bez toho to v dnešní době už asi nepůjde.

A právě tento portál vykročil zase o něco blíž svému čtenářstvu, když se mu rozhodl naservírovat svatou knihu v poněkud netradiční podobě. Na šestnácti vybraných obrazech z dílny světových malířů jsou k vidění výjevy z Bible doplněné krátkým popisem, o co jde („Adam a Eva byli první lidé, které Bůh stvořil. V Rajské zahradě porušili Boží zákaz a navedeni hadem pozřeli jablko poznání, za což je čekalo vyhnání z ráje“).

Pod čarou: Což o to: Obrazy jsou to skvostné, skutečně majstrštyky, všechno vesměs kvalitní 16. století. Ale jinak: nevím, ne-

vím, je to taková trochu Bible instant: Obrazek a popisek – Tohle je ten a ten, tomu udělali to a to a za to se jim stalo tohle a onohle. Smysl mi poněkud uniká. Osvěžení paměti? Tlučení virtuálních špačků pro ty, kdo surfují, hledají a nenacházejí? Nebo jenom další vábné téma, které mezi čtenáři určitě pofrčí? Těžko říct. Fakt ale je, že v dnešní době se podobným krokům-úrokům nelze divit, čtenář zaplácně mezery ve vzdělání, provozovatelé webu mají na nějakou dobu pokryté téma a Komorádová měla o čem napsat do (Po)věstníku.

A jak je to s těmi provedenými opatřeními proti životu na síti? Pantha rei, nic netrvá věčně, a co jednou začne, musí – podle zákona zachování vesmírné energie – také jednou skončit. Čas Mediálních (po)věstníků se naplnil. Vše již bylo řečeno. Kaleidoskop reality lze respektovat, komentovat, popř. se vlastní život snažit žít po svém. Tímto se tedy loučím se svými dobroadresoidními kolegy a se čtenáři této jedinečné společensko-kulturní revue a těším se, že alespoň s některými z vás se uvidím naživo, mimo síť, ve skutečném životě. Tedy venku, mimo obrazovku PC a spleť binární virtuality.

Kalendářní mediál

aneb

Co se děje v ...

- 2. 4. Mezinárodní den dětské knihy
- 12. 4. Mezinárodní den proti hluku
- 24. 4. Mezinárodní den skautů a skautek
- 28. 4. Mezinárodní den smutku
- 29. 4. Mezinárodní den tance

Poetické okénko...

... veršům vždy vstřícně otevřené (jenom někdy, kvůli mrazu nebo dešti pouze při-

vřené) tentokrát a vůbec poprvé za celou dobu jeho existence zavírám. Tiše, jako když z cypřiše sesype se stoletý prach do nastavených dlaní a po těle sklouzne paprsek jarního slunce. Jsme jen součástíou, na chvíli zapůjčenou světu, stejně jako jsme si svět pouze vypůjčili od svých dětí. Čím víc se dialektika prostoru snaží postihnout svou rozpínavost, tím víc ji čas překonává vědomím vlastní nepostihnutelnosti. Tajemství nelze hledat mimo sebe, ale uvnitř nás samotných, a jen skutečná bdělost nám nedovolí narušit jednotu těla a ducha.

Z masa a kostí / De Carne y Hueso

Sestupuji z dechu stoletých cypřišů,
kaštany mě konejší
v přítomí svých větví,
na oltáři ze suchých listů a kapradí
slunce sklouzlo na mou hrud'
a zablýsklo se ve tvých vlasech.
Z nebe jsem sestoupila
dolů na svět,
obnažená
a to je všechno, co mám.
(...)
ty a já jsme tak malá část,
země se točí,
a i když odejdeme,
bude se točit dál.
Z nebe jsme sestoupili
dolů na svět
a také ho opustíme
stejně jako ráj na začátku veškerého času.
Jsme jenom tohle,
jenom maso a kosti.
Tajemství nás udržela bdělá
a hříchy nám byly odpuštěny.

(AMARAL, Eva;
AGUIRRE, Juan.

Černá kočka, červený drak. 2008.

EMI: Music Spain.

Překl. KK–ze šuplíku ©)

Kateřina Komorádová

Daniel Hradecký

NÁSOBENÍ TŘEMI

(pátý eseje o svobodě)

Vítu Štraserovi

Zastřelen jsem byl už dávno.

(Ivan Slavík)

Jinak vám i nadále přeji příjemný útěk,
s občasnou nečinnou zastávkou
mezi dvěma kroky.

(Tibor Déry)

Setkal jsem se s Danielem C. Dennettem
a ten mi řekl:
Viděl jsem se s Ludwigem Wittgensteinem,
který mně povídá:
Mluvil jsem s Blaisem Pascalem
a on se nechal slyšet,
že prý mu Michel de Montaigne svěřil:
Poslechni, už ani nevím, kdo mi to
povídal, že prý nic nemáme z vlastní hlavy,
že prý člověk nic jiného není
než trpasličí myšlenka
balancující na temenech obrů.

Žít:
Gesto stejně krásné
jako zbytečné.

Piláte: Příliš mnoha lidem jsi podal ruku.
Z profylaktických či hygienických důvodů
si musíš umýt ruce.

Kniha jako skvěle znějící
hádanka, samozřejmě bez řešení,
aby si zajistila věčnost.

Quod Erat Demonstrandum

Kdo pouze myslí, je soumar, osel:
Nese náklad bez úmyslu jej složit.
Ale jedině složeného nákladu lze využít.

Ten, kdo se točí v kruhu, kdo nemá
budoucnost, která je tečnou na kruhu,
kdo i v kruhu samých žen myslí na ženy.

Člověk dosud divoký, neochočený,
nezdomácnělý. Jeho utrpením je,
že má domov.

Q. E. D.

Nejstarším rozumem v našem vesmíru bylo slunce.
Druhým nejstarším rozumem je země.
Prvním nerozumem bude člověk.

Nabádali jsme k rozumu starce slovy
„Už nejsi nejmladší“ ve chvíli, kdy konáním
nerozvážných činů usiloval o důstojné stáří.

Nejmladším člověkem na světě, na zemi
byl každý z lidí, i ty,
ovšem, sotva na zlomek vteřiny.

Q. E. D.

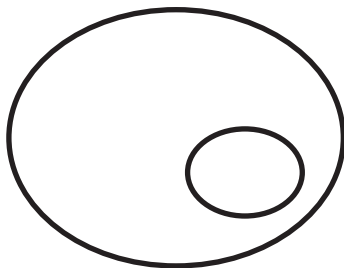

Zdali se blázni v chůzi vyhýbají loužím?
Zdali je ticho, mlčení nejcenějším
darem, neboť je ho málo?

Zdali se žena nechala slyšet: „Buď veselý
jako pták, to je z jedné písničky!“ Zdalipak
muž odpověděl: „Jak víš, že jsou ptáci veselí?“

Zařízeno je to tak: Ve slaném pokrmu
nemá cukr co dělat, ale sladkosti
se neobejdou bez krystalu soli.

Q. E. D.

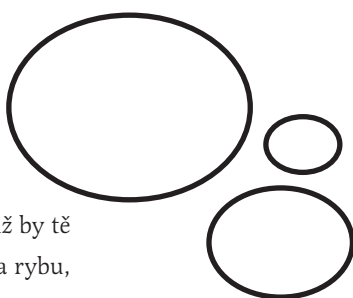

Chová se, jakoby mu všechno bylo povinováno službou.
Nepřestal tedy být krutým dítětem. Když ztratí hračku,
očekává, že se celý vesmír přetrhne, aby ji našel.

Byl jsem svědkem toho, jak dítě, jemuž alpská bystřina
vzala koupací střevec, to dítě obořilo se na celé
okolité horstvo: Chci zpátky svůj pantoflíček!

A přece je třeba celého vesmíru
a všech věků dosavadní existence všeho,
aby se v nějakém tom koutku narodilo dítě.

Q. E. D.

Pátrání po zcela novém živlu, jenž by tě
konečně přijal za svého jako voda rybu,
vzduch ducha, země a oheň své zesnulé.

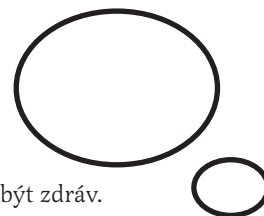
Sledovat vzdouvání moře je žasnout,
odkud se taková masa vůbec vzala. Odpověď:
Moře bylo sem přeneseno z jiného moře pomocí cedníku.

Nejde o kámen mudrců, nápoj nesmrtelnosti,
svatý Grál, teorii Všeho nebo Nový Jeruzalém.
Zlato se vyrábí zase jen ze zlata.

Q. E. D.

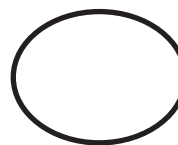
Všichni se s klíčem v ruce
hnali k zamčeným dveřím.
Zámek byl brzy obklíčen.

Umělec na volné noze,
do které se dává sněť.
Upracoval by se k smrti, jen být zdrav.

Proslul jako přední sirotek.
Vždycky špatně začínal tam,
kde jiní už dávno dobře skončili.

Q. E. D.

Naslouchání šepotu přes zeď, abys nezmeškal
ozvěnu, jež opakuje spásný pokyn. Například:
Arsen přidej do jídla, aby se ti leskla srst.

Zvuk se oproti světlu šíří žalostně pomalu.
Světelný signál může tedy určit vítěze.
Ve smrti prý ale sluch odumírá naposled.

Jules Verne si neodpustí poznamenat,
že ten, kdo zaslechne hluk výstřelu,
nemůže být už zasažen vystřelenou kulí.

Q. E. D.

Hobliny dnů zasypávají podlahu, jak pracuje
náš život, až jednou netečné figury vynesou hotové dílo,
truhlářinu, a nebude to stůl ani oltář, ale rakev.

Dost! Už ses dost nanosil květin.
Dnes víš, co jsi nevěděl, dnes víš,
že ty květiny nosil na hrob.

Planuli jsme krátce, intenzívně, na dlouho.
Ale litovat Michaela, že je andělem smrti?
Někdo to přece dělat musí!

Q. E. D.

Řeč zná jen tázací způsob.
Dokud mluvíš, kladeš otázky.
Mlčení je středem mezi protimluvy.

Kosti
jsou
vrženy.

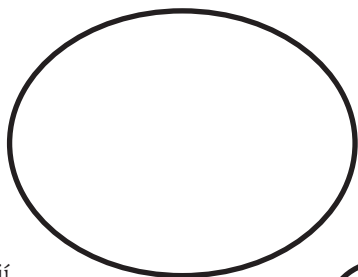
V touze po poznání vstřebáváš tisíce knih.
Ale pokud literatura usiluje o poznání,
ideálem byla by jednoslabičná kniha.

Čert
už
vzal.

Na rozdíl od plavby po proudu
plavba proti proudu má konec:
Na mělčině poblíž pramene.

Zbavit svého protivníka života je zločin,
ale šílenství přináší až vražda spojená s kanibalismem.
Tak Kainovo znamení je vlastně ochranou značkou.

Q. E. D.

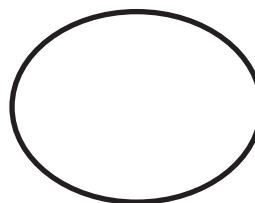

Jakou iluzí, nadějí,
jakým snem
kotvíte na zemi?

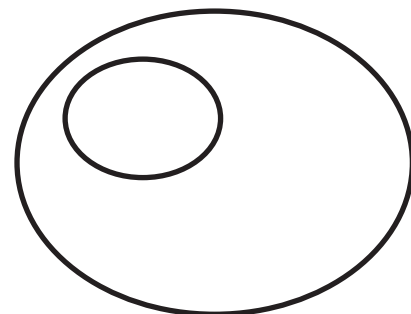
Otázka nestojí: proč jsi sám – to by ještě
bylo tu a tam i k tanci – ale proč chceš,
proč musíš chtít být sám.

Q. E. D.

Podléháme zákonu růstu:
Spánek je malá smrt,
smrt je velkým spánkem.

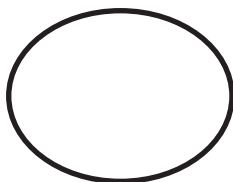
Štěstí takového kamene
spočívá v detailu,
že nemá žádné nápady.

Kdo nemá soucit, nemá ani účast.
Že umírají jen dobří a zlí nikoliv?
Snad proto, že zemřít smí jen živí.

Čert nikdy nespí,
tyran trpí nespavostí,
pověstné je bdění spravedlivých.

Q. E. D.

Q. E. D.

Minulost je soubor všeho,
co se vešlo do rány, aby to bolelo dál,
aby ti ani jizva nebyla lhostejná.

Němota: jednotící mateřský jazyk.
Slepota: Spása od zrakových klamů.
Hluchota: Ochrana před falešným proroctvím.

Přítomnost trvá přesně
po ten časový úsek, po který
jsi schopen udržet pozornost.

Morálka fyziky: Zákon, který zakazuje alternativu,
který nabíjí dalekonosný kanón koulí,
již máš řetězem připoutanou k noze.

Budoucnost už je, už vlastně byla;
je čekáním na slíbenou návštěvu ve vězení.
Budoucnost je plodem zpopelněného stromu.

Věci se od přirozenosti rozvracejí a rozlejšají,
úpadek a neřád jsou rovnou fyzikálními zákony.
Úkolem člověka je ale stát mimo zákon.

Q. E. D.

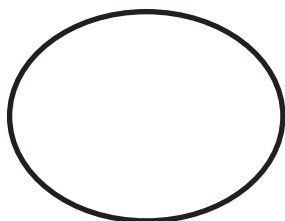
Q. E. D.

Budoucí fyzikové nebudou prvními
lidmi, kteří prokázali schopnost
proskočit zazděným oknem.

Jak v umění, tak ve vědě
abstrakce sleduje jen hlavní dráhy pohybů,
kterých je konkrétně neomezený počet.

Izáku Newton! Kolik změn
je nutno neustále konat jen v zájmu
údržby již dosaženého stavu!

Q. E. D.

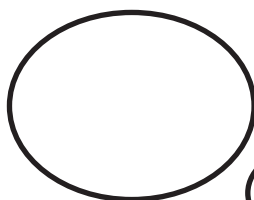

Ty lidské činy, které jsou zakázány
v přikázáních, nedovoleny jsou právě proto,
že se jich lidé vždy a vždy znovu dopouštějí.

Nerušte mé myšlenky.
Myšlenky se pohybují v kruhu.
Rušíte tedy mé kruhy.

Pravda téměř beze zbytku vyplňuje svět.
Vždyť mýlí se a lže pouze člověk.
A co je člověk proti všemu světu –

Q. E. D.

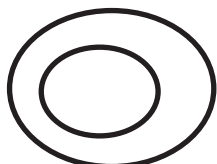

Hlas, který by volal:
Chceme méně peněz!
Svoboda to říkat, odvaha to volat.

Na hraně mince žijeme a jsme:
V životě nespatříme lva,
v životě nespatříme pannu.

Krátká, pravdivá, moudrá věta,
kterou lze přečíst během několika vteřin,
vzniká obvykle i celá staletí.

Q. E. D.

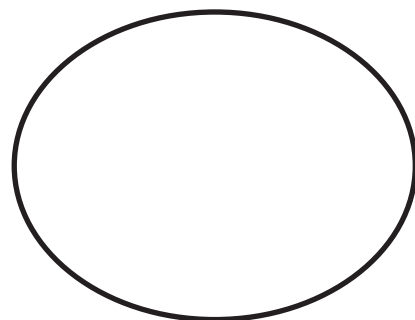

Člověk vševěd, všudybyl, dvojník Boha.
Jen proto, že zná zprávu o smrti Boha,
připouští – s výhradami – smrt vlastní.

Z jistoty smrti má strach
jen ten, kdo se
nehrozí nejistot života.

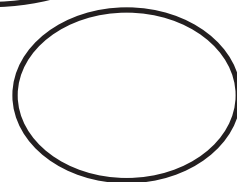
Neznalost astronomie a věčnosti slunce
naplňuje neznalého opakovaným štěstím:
Každá noc je pro něj nocí před zázrakem.

Q. E. D.

Kdo má strach
ze dne,
nespí v noci.

Jedni se bojí tmy.
Druzí ticha.
Jsou si rovni?

A kdo tam prosím zhasíná?
Světlo nepotřebuje lidskou ruku,
aby nesvítilo.

Q. E. D.

V dílně jsou nástroje proti řemeslníkovi
ve zdrcující převaze. Nebouří se ale. A když
se mistr utne, přičte to vlastní neschopnosti.

Vždycky se najdou dobré důvody
pro špatná rozhodnutí a jednání.
Výsledkem je bydlení v bývalém domě.

Příteli Kante,
skutečně tě nikdo nemůže přinutit,
abys byl šťasten?

Meziboří u Litvínova, říjen 2008

Michal Šanda: Objekty (I)

Prozeřávané staré tisky a bankovky na kartonu.

Rozměr cca 25 x 25 cm.

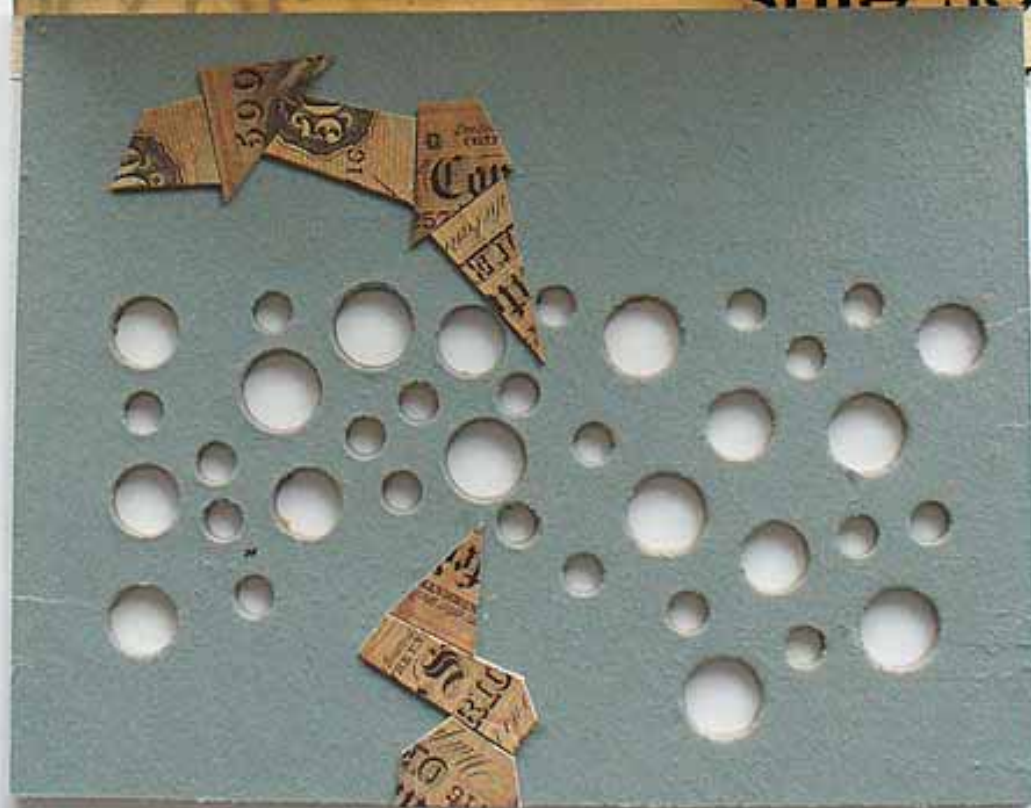

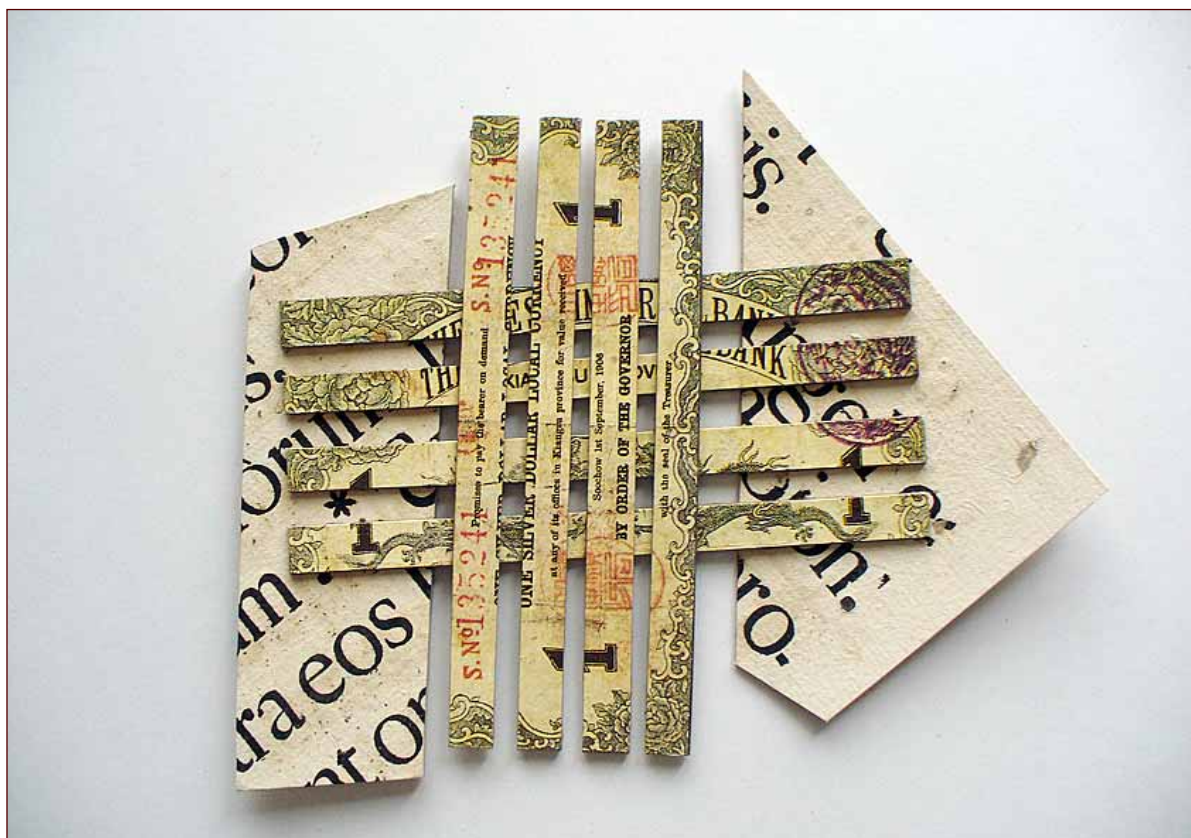
ic humiliat, & hunc exalta
ia calix in manu Domini
meri plenus mixto.
nclinâvit ex hoc in hoc:
mtamen fæx ejus non
kinanîta: * bibent omnes p
tores terræ.

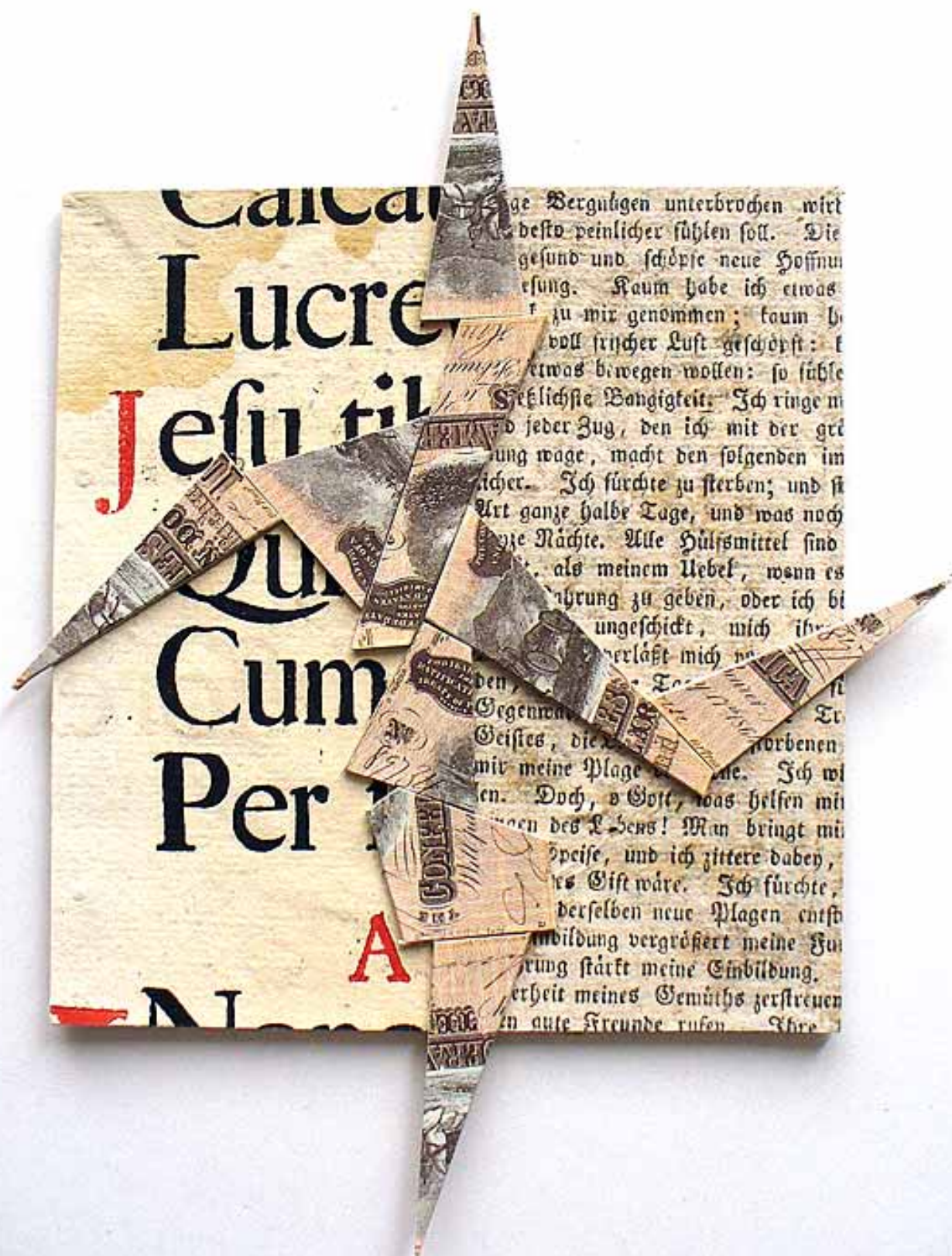

os ejus.
uxerunt fulgura ejus orb
e: * vidit, & comōta est t
ntes sicut cera fluxerunt
e Domini; * à facie Do
mnis terra.
nuntiaverunt celi iustitia
is: * & viderunt omnes

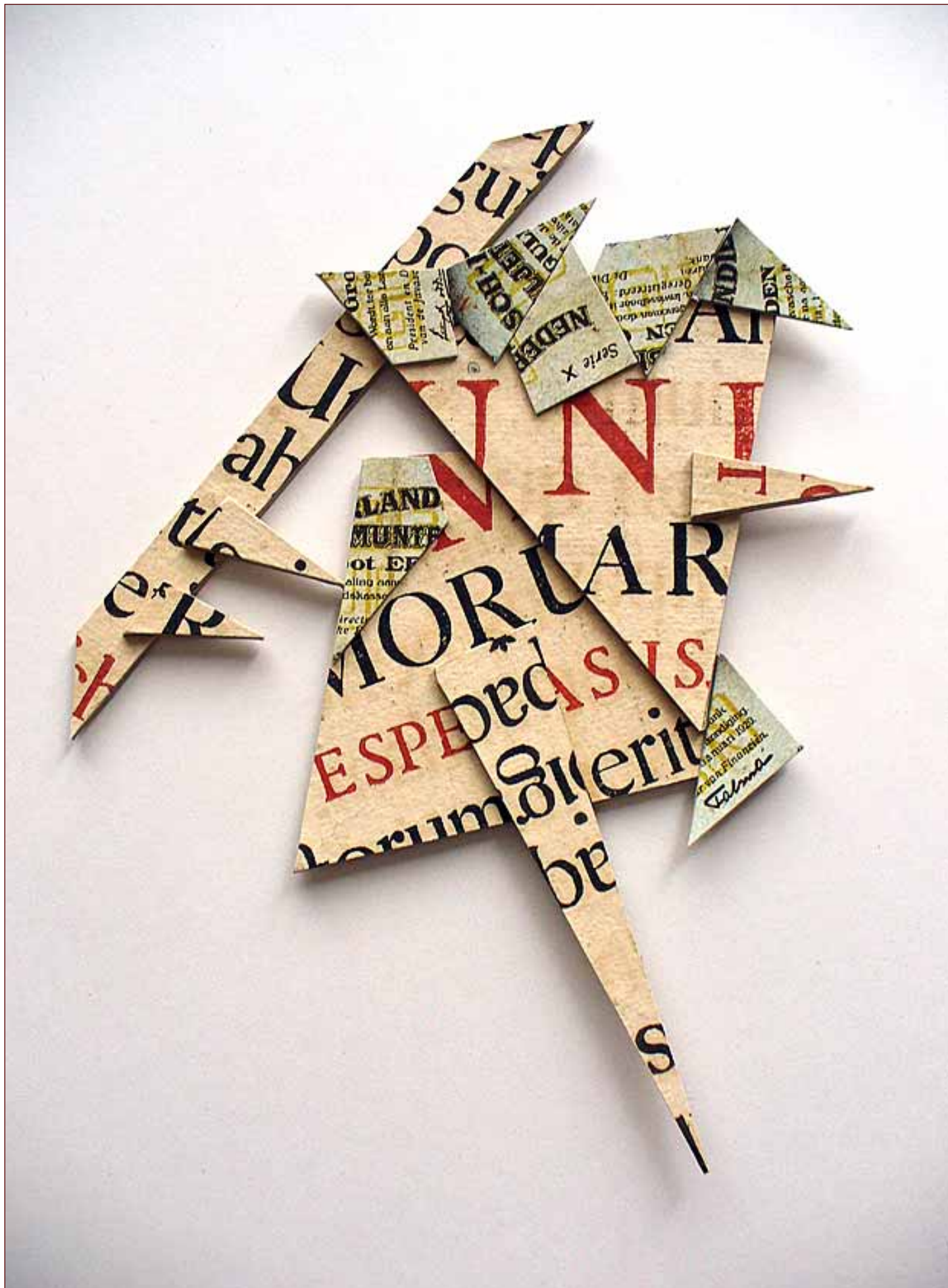

**V příštím čísle (vychází 1. května 2009)
najdete:**

Básně Mariana Karlického

Pavliny Pulcové

a Tomáše Martince

non abiit in

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!